

*Nutricis naturam avidæ, Lactisque gemellos
Promere fatale cur voluere Deæ?*

*Nobilissimo Clarissimoq; viro D. D. Alphonsæ de Lopez Regi
Monumentum D. D. et Conservat Iussus d' Egmont pictor Regius*

*Totus ut insatiures faceret quos subditus orbis
Insaturis caperent vbera sola Lupæ.*

*à Consilijs et Secretis hanc Tabellam in perpetui Obsequij
Cum privilegio Reg. Chry.*

Justus van Eyndout. Ark. Bibl. Paris (young edition)
Lyonville. Schrevoort H. 28.

ff rubens pinxit roma in Capitolio

Rubens' Sohn Albert, Fecht. Klass d. Kunst ³

134

Rubens. Peilstick. Klass. d. Kunst 3. 166.

4

Obs! Le tapis - le même que sur le tabl.
Pommes & Raisins, coll. Gironius

P.P. Rubens,
Rommulus & Remus
call. B. Menonius.
(Stockholm)

5
Leimanns
Vall 4.21 x 1.27

Chez M. Boyer. Menonius
Stockholm

6

Détail de "Rumulus et Remus", (M. S. 1615).
1615. One file.

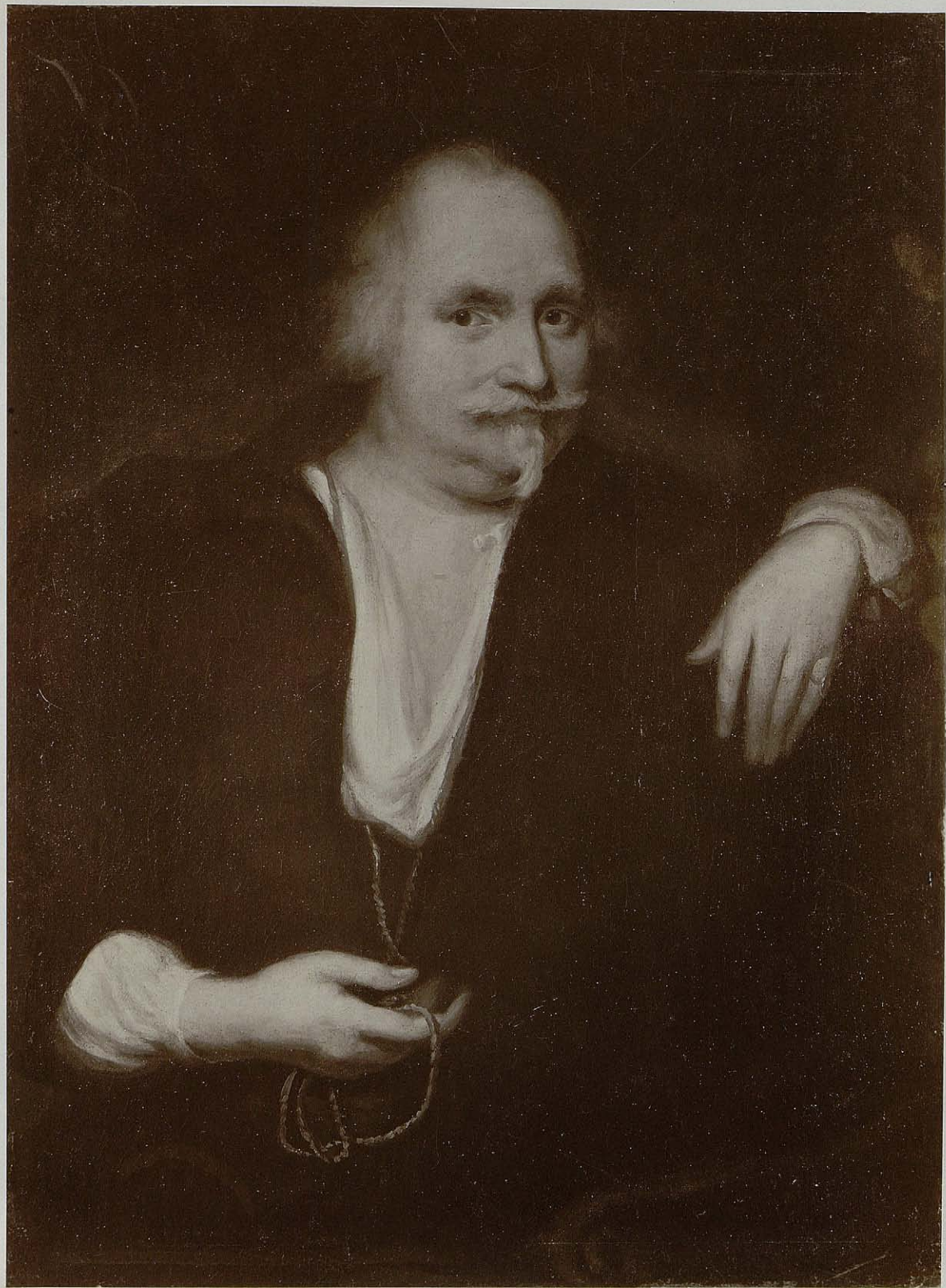
7

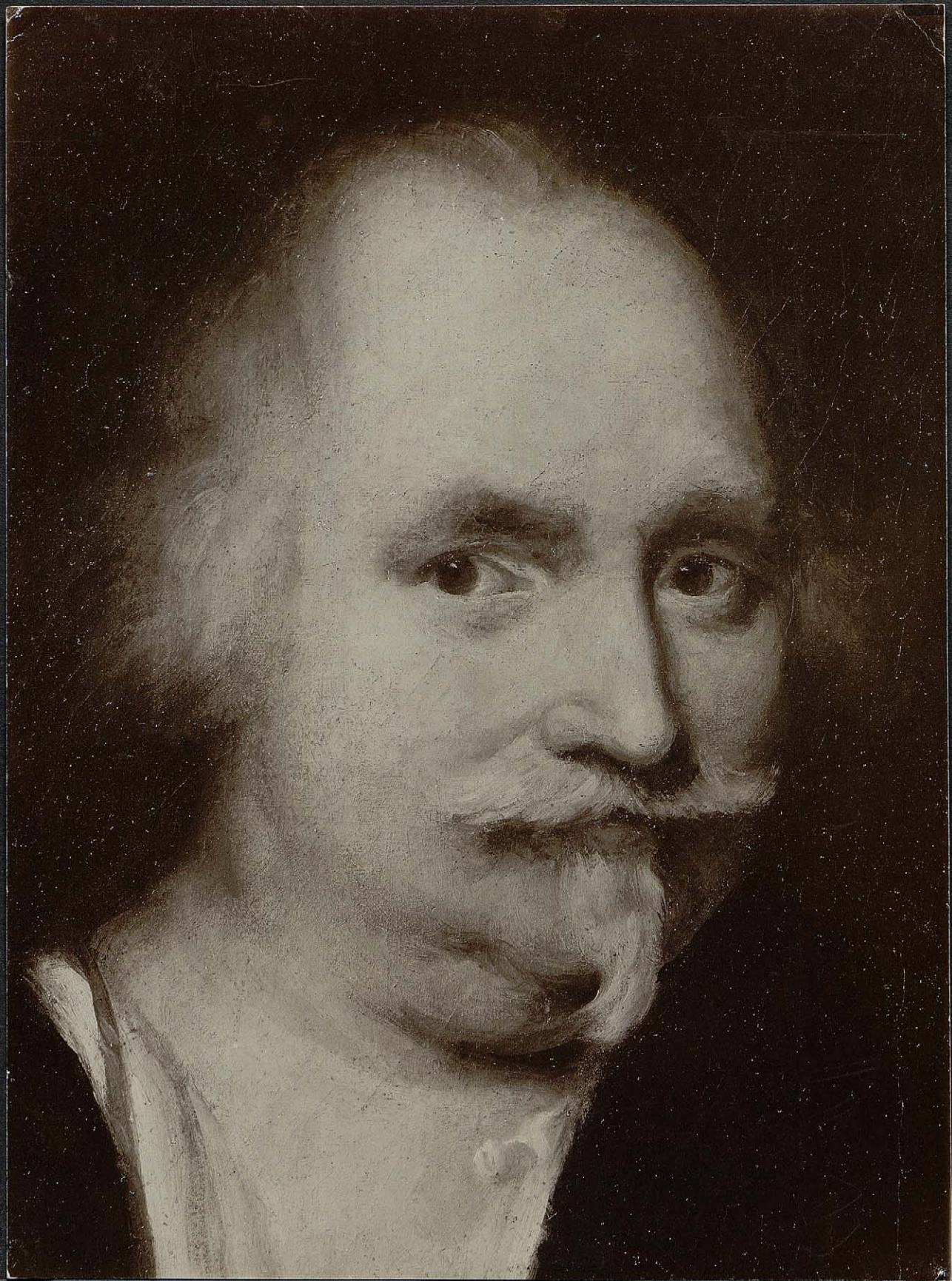
Détail de la D^e famille. Sansonetti, Pottier.
1616? sur bois.

8
Rubens. Remondet & Remond
Kapitol. Mrs Rom

Giovanni Battista Pittoni: St Augustinus himmelsfärd.

17

ÄLDRE
MÄSTARES TAVLOR

UTSTÄLLDA I

LUNDS UNIVERSITETS KONSTMUSEUM

DECEMBER 1927—FEBRUARI 1928

TILLHÖRIGA F.D. ADVOKATEN BIRGER SVENONIUS
STOCKHOLM

20. G. B. TIEPOLO: Studiehuvud.

ÄLDRE MÄSTARES TAVLOR

TILLHÖRIGA

F. D. ADVOKATEN BIRGER SVENONIUS,
STOCKHOLM,

OCH UTSTÄLLDA I DEC. 1927—FEBR. 1928 I

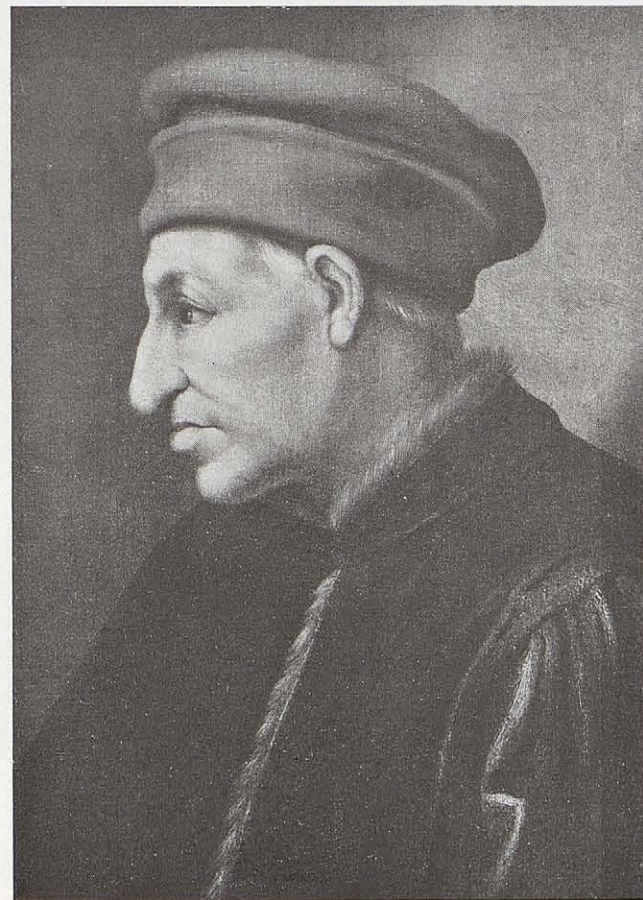
LUNDS UNIVERSITETS
KONSTMUSEUM.

NUMRERAD UPPLAGA.

Aktiebolaget Skånska Centraltryckeriet / Lund 1928

AV DENNA KATALOG, VARS FÖRSTA UPPLAGA UT-
GAVS VID UTSTÄLLNINGENS BÖRJAN, OCH SOM NU
FÖRELIGGER I 300 EX. REVIDERAD OCH TILLÖKAD,
ÄR DETTA

N:o ~~265~~

5. JAC. PONTORMO: *Porträtt av Cosimo de' Medici.*

6. BRONZINO: Gossporträtt.

9. CARAVAGGIO: *Själoporträtt.*

LUNDS UNIVERSITETS KONSTMUSEUM

har flera gånger under de sista två årtiondena kunnat bjuda publiken på utställningar av äldre värdefull konst. Ett sådant tillfälle har nu åter kommit, i det att en av museets gynnare, f. d. advokaten B. Svenonius, ställt sin rika tavelssamling till förfogande för två à tre månader och låtit museets ledning därur uttaga större delen av de äldre mästarnas arbeten för att utställas till de studerandes och allmänhetens beskådande.

Birger Svenonius är en minnesgod Lundastudent, som med glädje erinrar sig den tid han bodde i det första studenthemmet, som uppstått i Lund. När han för ett par år sedan återknöt förbindelsen med Lund, var det till konstmuseet han vände sig. Under den tid — för omkr. fyrtio år sedan — då han studerade här, kände man föga till denna då helt nyss här upprättade institution. Nu finner han den vara en kulturfaktor att räkna med och värd att uppmuntra. Tvänne välkomna gåvor vittna om detta hans nya intresse i Lund, och därom vittnar också på det vackraste sätt denna utställning.

Konstmuseet hembär honom därför sin djupa tacksamhet.

Med stor kärlek till det gamla goda måleriet har Birger Svenonius under de senare åren förvärvat en relativt betydande tavelsamling, där de italienska, nederländska och franska skolorna äro särskilt företrädde. Även om man här icke återfinner de allra förnämsta konstnärsnamnen, så torde dock kunna sägas, att samlingen är hopbragt med stor omsorg och förståelse för god konst. Omfattande studier äro också av dess ägare nedlagda på undersökningar om tavlornas mästare och öden. Endast en liten del av dessa efterforskningar har kunnat upptagas i den nu för utställningen tryckta katalogen. Denna har utarbetats av fil. kandidaten B. A. Mattisson, vilken ävenledes på tavlornas undersökning nedlagt ett värdefullt arbete.

EWERT WRANGEL.

11. GUIDO RENI: Studiehuvud.

25. NIC. DE LARGILLIERRE: Herrporträtt.

32. MARIE SUZANNE GIROUST: Porträtt av H. W. Peill.

ANVISNINGAR

Tavlorna äro ordnade i skolor och efter konstnärernas
födelseår.

Måttuppgifterna avse tavlornas höjd och bredd, mätta
å spännramen.

De flesta tavlorna äro oljemålningar på duk.

T. = på trä.

Exp. = Expertiserad av.

BROR ALBERT MATTISSON.

35. THOMAS GAINSBOROUGH: Porträtt av en präst.

37. JAN GOSSAERT MABUSE: *Syndafallet*.

TILLÄGG N:O 2
till
KATALOGEN ÖVER
ÄLDRE MÄSTARES TAVLOR

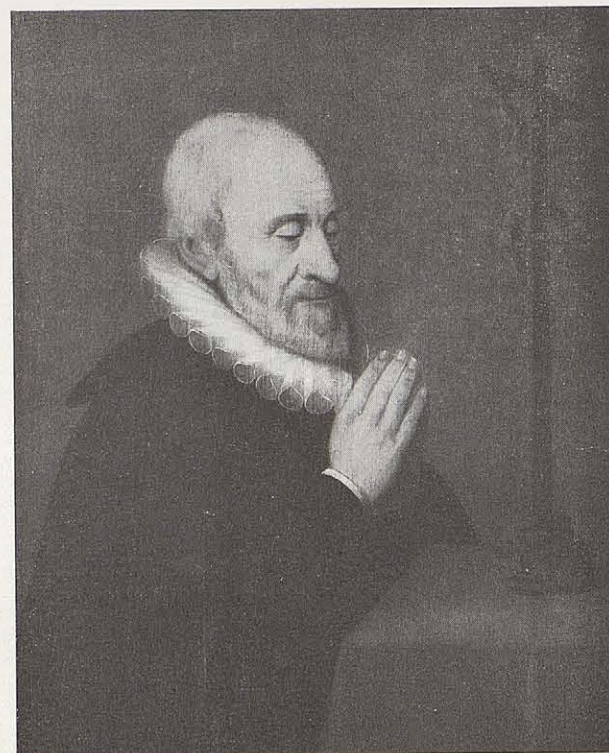
tillhöriga
F. D. ADVOKATEN BIRGER SVENONIUS
STOCKHOLM

N:r 9. CARAVAGGIO. *Självporträtt*. Uppgiften om tavlans höjd i Du Bois de S:t Gelais' Description är felaktig. I "Cabinet Crozat" (tr. Paris 1729) uppges höjden på Caravaggios självporträtt (N:r 94) till tre fot, vilket blir ungefär 103 cm. Simon Thomassins gravyr, n:r 94 i Cabinet Crozat, bekräftar ytterligare autenticiteten av denna tavla. Thieme-Becker: Künstlerlex. bd 5. s. 572 uppger att tavlan sålts till London, men sedan försvunnit. Denna tavla är köpt i London 1927.

N:r 26, "Reître", är målad av FRANCISQUE DÉPORTES, född i Lyon 1849, vilken efter 1874 signerade: "Desportes". Se: Bénézit: Dictionnaire critique 1913 bd. 2. s. 78.

Lund den 2 okt. 1929.

B. A. Mattisson.
Fil. Lic.

38. FLAMLÄNSK MÄSTARE c. 1580: *Bedjande man.*

ITALIENSKA KONSTNÄRER

1. VERONAMÄSTARE från senare delen av 1400-talet. *Jesus lärar i templet*. Sign. "R. VR." T. 16,5 × 21,5. Exp. dr. Mario Brunetti, direktör för Museo Civico Correr. Venedig.
2. VENEZIANSK MÄSTARE omkring 1500. *Damporträtt*. Bröstbild. 29 × 22. (Senare övermålat å bröstet.) Exp. samme.
3. LOMBARDISK MÄSTARE, möjl. CESARE DA SESTO, c. 1480—1523. *Prometeus sätter liv i sin lerstaty med den av honom från himlen rövade elden*. 80 × 60.
4. LORENZO LOTTO. 1480—1557. *Porträtt*, möjl. föreställande arkitekten *Sebastiano Serlio* (1475—1552), målat c. 1520. Bröstbild. T. 26 × 19. Inskrift a. t. "*Sebastien Serlio architecte*", ej samtida. Exp. B. A. Mattisson.
5. JACOPO CARRUCCI DA PONTORMO. 1494—1557. *Porträtt av Cosimo de' Medici* (1389—1464). Bröstbild. 53,5 × 41,5. Exp. dr. Gabriel von Terey, Budapest.
6. ANGELO ALLORI kallad BRONZINO. 1502—72. *Gossporträtt*. Midjebild. T. 58 × 42. Restaurerat i ansiktet. Exp. dr. Gustav Glück, Wien, m. fl.
7. FRANCESCO MAZZUOLA kallad PARMEGGIANINO. 1504—40, hans art. *Johannes döparen*. Grisaille. 43 × 29. Exp. Brunetti.
8. JACOPO BASSANO. 1515—92. *Johannes döparens hals-huggning*. T. 64,5 × 91,5.

9. MICHELANGELO MERISI DA CARAVAGGIO. 1565—1609. *Självporträtt*. Höftbild. 103×68 . Liknande självporträtt, kallat *Le songe du Caravage*, fanns i hertigens av Orléans samling. Var blott 2 fot högt (70 cm). Se: *Description des tableaux du Palais Royal* av Louis François Du Bois de S:t Gelais. (Paris 1727), p. 324. — Exp. B. A. Mattisson.
10. FRANCESCO VANNI. 1565—1601. *Sankta Irenes martyrdöd*. Bröstdbild. 60×49 .
11. GUIDO RENI. 1575—1642. *Kvinnligt studiehuvud*. (Porträtt av mästarens hustru.) $43,5 \times 34,5$.
12. VENEZIANSK MÄSTARE. 1600-talet. Efterföljare av PARIS BORDONE och PALMA IL GIOVANE. *Jupiter och Antiope*. $47,5 \times 59,5$. Exp. Brunetti.
13. BOLOGNAMÄSTARE. 1600-talet. *Herrporträtt*. Bröstdbild. 42×33 . Exp. professor August L. Mayer, München.
14. FRANCESCO TREVISANI. 1656—1746. *Kristus hudflänges*. 64×54 . Exp. prof. G. Fiocco, Uffizierna, Florens. och B. A. Mattisson. Förstudie med den sparkande soldaten och ett par andra figurer finnes i Louvrens teckningssamling i Paris.
15. JACOPO AMIGONI. 1675—1752. *Porträtt av spansk herre*. Bröstdbild. 72×62 . Exp. dr. Gustav Glück, Wien.
16. GIOVANNI BATTISTA PITTONI. 1687—1767. *S:t Augustinus' himmelsfärd*. Skiss. 53×31 . Exp. Brunetti.
17. DENSAMME. *Venus' handtvagning*. "Il bagno di Venere". Ofullbordad skiss. 39×58 . Även kallad "Il bagno di Diana".
18. MÄSTARE UR PADUASKOLAN. 1600-talet. *Ryttarstrid utanför en befäst stad*. $45,5 \times 75,5$. Exp. Brunetti.
19. GIOVANNI BATTISTA TIEPOLO. 1696—1770. "*Kleopatras gästabad*." (Huvudpersonerna bära franska dräkter från Henrik IV:s tid. Samma motiv har Tiepolo behandlat i en fresk i

42. "MEISTER DER WINTERLANDSCHAFTEN": Vinterlandskap.

46. GILLIS D'HONDECOETER: Landskap.

52. JAN WIJNANTS: *Flodlandskap*.

- Palazzo Labia i Venedig (skiss därtill i Stockholms högskola) och i en oljemålning i Eremitaget, Leningrad.) 40 × 49. Exp. Brunetti. Tavlans torde vara målad omkring 1757.
20. DENSAMME. *Studiehuvud*. Skäggig gubbe, bröstbild. 34,5 × 28,5. Exp. prof. Georg Gronau, Cassel.
21. PIETRO LONGHI. 1702—62. *Porträtt av en ung venezianare i allongeperuk*. Höftbild. 93,5 × 76. Exp. Gronau.

SPANSK KONSTNÄR

22. OKÄND SPANSK MÄSTARE. *Conceptio immaculata*. T. 44 × 34. Jämför Murillo.

FRANSKA KONSTNÄRER

23. OBEKANT MÄSTARE från slutet av 1600-talet. *Damporträtt, troligen Madame de Montespan* (1641—1707). Oval höftbild. 90 × 73. Jfr A. Dayot: Louis XIV (1909) sid. 161.
24. JACQUES COURTOIS, kallad LE BOURGUIGNON. 1621—76. *Ryttarstrid*. 33 × 55. Exp. dr. C. Hofstede de Groot, Haag.
25. NICOLAS DE LARGILLIERRE. 1656—1746. *Porträtt av en rådman i Paris*. Bröstbild. 81 × 64.
26. FRANÇOIS DESPORTES. 1661—1743. "Reître." *Krigare, sitter å en tunna, höjer sin bägare*. Skiss. Signatur inristad med penselskäftet nedtill t. v. "F. Desportes". 23 × 15.
27. JEAN BAPTISTE OUDRY. 1686—1755. *Jaktstilleben*. Död fågel hänger ned, fastbunden vid en gren; bössa och jaktväska. 81 × 66.
28. FRANÇOIS BOUCHER. 1703—1770. *Idyllisk herdescen*. Sign. nedtill t. h. "F. Boucher, 1735". 71,5 × 60.
29. DENSAMME. *Amorös herdescen*. 50 × 70. Signerad nedtill t. h. "F. Boucher". — Exp. B. A. Mattisson.

30. DENSAMME. *Satyr och nymf* (Jupiter och Antiope). 96 × 136. Dörröverstycke. Graverad av Demarteau.
31. DENSAMME. *Venus och Amor*. 56 × 75. Graverad av Michel Aubert.
32. JEAN BAPTISTE PERRONNEAU. 1715—83. *Porträtt av Jean Jacques Rousseau*. (1712—78). Bröstdbild. 65 × 52.
33. MARIE SUZANNE GIROUST, gift ROSLIN. 1734—72. *Porträtt av Henrik Wilhelm Peill* († 1797), direktör för Ostindiska kompaniet. Midjebild. Pastell på strierat papper. 60 × 49. Jämför Roslins dubbelpor. å Fänö från år 1767. Exp. B. A. Mattisson. — Replik, signerad 1766, med rock av sammet, hos fru Marcus Wallenberg, Stockholm.
34. THOMAS COUTURE. 1815—79. *Porträtt av målaren Brynolf Wennerberg* (1823—94). Bröstdbild. Skiss 41,5 × 33.

ENGELSKA KONSTNÄRER

35. THOMAS GAINSBOROUGH. 1727—88. *Porträtt av en präst*. Bröstdbild. 53 × 43.
36. JOHN CONSTABLE. 1776—1837, hans art. *Landskap från Hampstead Heath*. 52 × 68.

NEDERLÄNDSKA KONSTNÄRER

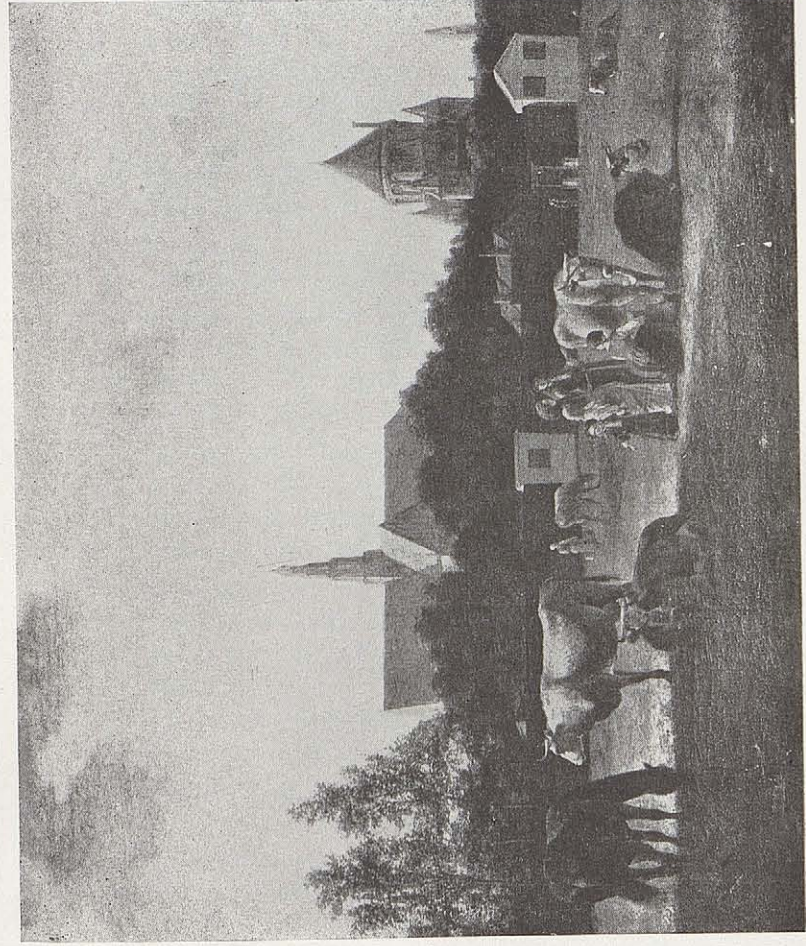
37. JAN GOSSAERT kallad MABUSE. 1475—1541, hans art. *Syndafallet*. T. 33 × 30. Kompositionen har, enligt dr. Hofstede de Groot, rönt inflytande av Dürerstick.
38. FLAMLÄNSK MÄSTARE ur ADRIAEN KEY'S († 1589) krets. *Äldre man, försänkt i bön framför ett krucifix*. T. 45 × 35. Målad omkring 1580. Exp. dr. Hofstede de Groot.

53. BARENT FABRITIUS: *Rebecka och Eliazar*.

54. JAN STEEN: *Den förlorade sonen.*

55. JOB BERCKHEYDE; Utsikt av Haarlem.

39. NEDERLÄNDSK MÄSTARE, 1600-talets början. *Fiskmarknad, kustbild*. 29 × 41,5.
40. CORNELIS CORNELISZ, kallad CORNELIS VAN HAARLEM. 1562—1638. *Venus och Adonis*. T. 46 × 38. Signerad "C v H" (i monogram) 1630.
41. PIETER LASTMAN. 1583—1633. *Jesu dop*. T. 82 × 57. Signerad upptill t. h. å trädet: "P Lastman fecit 1629". PL i monogram.
42. "MEISTER DER WINTERLANDSCHAFTEN". 1600-talets början. (Hette troligen FRANÇOIS VAN POOL). *Vinterlandskap med morgonhimmel*. T. 20,5 × 48. Exp. Hofstede de Groot.
43. NICOLAES DE GIJSELAER. C. 1590—efter 1654. *Kyrko-interiör*. T. 27 × 35,5. Signerad nedtill t. h. "N. D. GISELAER." Staffage med bibliskt ämne. Exp. Hofstede de Groot.
44. JUSTUS VERUS (JOOST) VAN EGMONT. 1601—74. *Porträtt av drottning Kristina, i rustning, som "Minerva"*, utfört i Antwerpen 1654. Oval midjebild. 72,5 × 59. Replik på Grips-holm, knästycke, nr 1853. Graverat av Coenraad Waumans.
45. AERT VAN DER NEER. 1603—77. *Månskenslandskap*. T. 28,5 × 20,5. Sign. AV, DN i två monogram. Exp. Hofstede de Groot.
46. GILLIS D'HONDECOETER. 1604—53. *Landskap*. T. 47 × 77. Exp. Hofstede de Groot.
47. DAVID DAVIDSZ DE HEEM, omkr. 1610—efter 1668. *Blommor i en glasflaska å ett stenbord*. 43,5 × 36. Signerad tydligt å bordskanten: "D. DE HEEM".
48. LUDOLPH DE JONGH. 1616—79. *Herrporträtt*. Bröstdbild. T. 68 × 56. Exp. Hofstede de Groot.
49. QUIRIJN GERRITSZ BREKELENKAM. 1620—68. *Ung gosse lär sig läsa av en äldre man*. T. 35 × 27. Exp. Hofstede de Groot.

50. JACOB BELLEVOIS. 1621—75. *Sjöstycke*. T. 48,5 × 92. Sign. å flaggan nedtill: "J. B." Exp. Hofstede de Groot.
51. EGBERT VAN DER POEL. 1621—64. *Strandbild med dyner*. 48 × 63,5. Exp. Hofstede de Groot.
52. JAN WIJNANTS. 1625—84. *Flodlandskap*. 38,5 × 48. Sign. *J. Wynants f. 166*. Exp. Hofstede de Groot. Se dennes "Beschreib. u. krit. Verzeichnis der Werke der herv. holl. Maler des 17. Jhts." bd. 8. sid. 570 f., där denna tavla är omtalad som nr 437. Figurerna målade av JAN LINGELBACH (1622—1674) enl. aman. Bertil Hellquist, Lund.
53. BARENT FABRITIUS, c. 1625—efter 1672. *Rebecka och Eliazar*. 91 × 70. Exp. Hofstede de Groot: Högra hälften av tavlan, där en kamel stod, bortskuren.
54. JAN STEEN. 1626—79. *Den förlorade sonen*. T. 47,5 × 64,5. Sign. på den fyrkantiga pallen *J.* (med slinga eller *S.*) *Steen*. Exp. dr. Hofstede de Groot och dr. A. Bredius, Haag.
55. JOB BERCKHEYDE. 1630—93. *Utsikt av Haarlem med dömen i fonden*. 53 × 62,5. Exp. Hofstede de Groot. Job målar annars mest interiörer och brodern Gerrit (1638—98) stadsvyer.
56. CORNELIS DE HEEM. 1631—95. *Stilleben. Druvklase och frukt*. 37 × 29. Exp. Hofstede de Groot.
57. WILLIAM GOWE FERGUSON. 1632—efter 1695. *Stilleben. Döda fåglar*. 54 × 44. Exp. Hofstede de Groot.
58. OBEKANT FLAMLÄNSK ELLER FRANSK MÄSTARE, omkring 1650. *Herrporträtt*. Brösbild. 53,5 × 43,5. Exp. Hofstede de Groot.
59. NICOLAS MAES. 1632—93. *Porträtt av herre med allongeperuk*. Brösbild. T. 43 × 31. Sign. nedtill t. h. "N. MAES." (N och M i monogram.) Exp. Hofstede de Groot.

58. FLAMLÄNSK eller FRANSK MÄSTARE c. 1650:
Herrporträtt.

70. ALEXANDER ROSLIN: *Porträtt av hans hustru.*

60. ABRAHAM PIETERSZ VAN CALRAET (KALRAAT). 1642—1722. *Krabba, hummer, kruk av holländsk fajans, glas, vinranka m. m. å ett bord*. T. 54 × 63. Har tillskrivits Pieter de Ring († 1660). Se uppsatser om C. av dr. A. Bredius i Burlington Magazine, vol. 30 och 35 samt Thieme-Becker: art. Kalraet (av Hofstede de Groot). C. målade frukt- och djurstilleben, särskilt persikor, samt hästbilder och stallinteriörer. Fadern var bildsnidare och fajansskulptör, "beeldhouwer in steen waren".
61. ADRIAEN VAN DER WERFF. 1659—1722. *Herrporträtt*. Midjebild. Sign. *Adrⁿ van de' Werff fec. an^o 1690*. 47,5 × 39,5.
62. I. B. FAESZ, (okänd målare från 1700-talet). *Ett fågelbo och en kruk med blommor å en konsol*. Sign. "*I. B. Faesz fe.*" 66 × 52.
63. JAN FRANS ELIAERTS. 1761—1848. *Druvklase, frukter, fjärril m. m. å ett postament*. Signerad "*J. F. Eliaerts*". 46 × 38.

TYSKA KONSTNÄRER

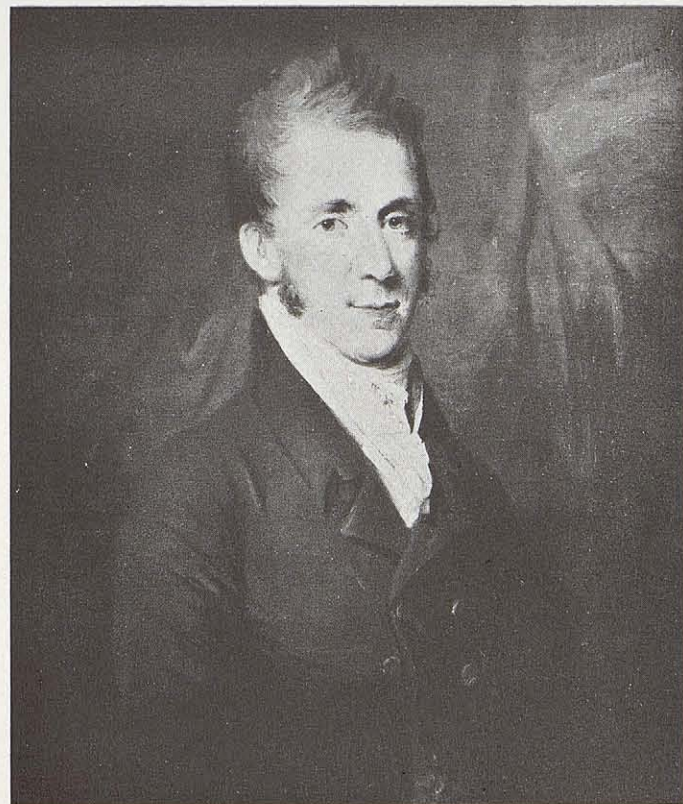
64. TYSK MÄSTARE, omkr. 1550. *Den heliga Elisabet av Ungern*. Gouache på pergament. Dagermått 19,5 × 15. Exp. dr. Gustav Glück, Wien.
65. NICOLAUS KNÜPFER. 1603—60. *Bacchanal*. På koppar 43 × 56. Exp. Hofstede de Groot.
66. PHILIPP PETER ROOS, kallad "ROSA DI TIVOLI". 1651—1705. *Herde med får och getter*. 58 × 75,5.
67. JOHANN CONRAD SEEKATZ. 1719—68. *Två unga gossar måla och teckna efter naken kvinnlig modell*. 74 × 66. Exp. B. A. Mattisson.

DANSK KONSTNÄR

68. ANTON MELBYE. 1818—75. *Sjöstycke* 31 × 43. Signerat "*Anton Melbye*".

SVENSKA KONSTNÄRER

69. CARL FREDRICH BRANDER, omkr. 1705—79. *Herrporträtt*, midjebild. Föreställer troligen en *de Maré*. 78 × 63. Jfr *Sjöberg*: Porträtt av sv. läkare och apotekare: d:r Rosén von Rosenstein och assessor Soem. *Strömbom*: Svenska porträtt. *E. Ugglan* i Sv. Biogr. Lex. band 5: art. Brander. — Exp. B. A. Mattisson.
70. ALEXANDER ROSLIN. 1718—93. *Porträtt av hans hustru Marie Suzanne*, född Giroust. Midjebild. 71,5 × 58,2. Målat år 1759. Var utställt å Salon du Louvre 1759 under n:o 74: "Une femme méditant sur l'étude du dessin". Hon är här 25 år gammal och nygift. Exp. B. A. Mattisson.
71. LORENZ PASCH D. Y. 1733—1805. *Porträtt av Johan Liljencrantz* (1730—1815), greve, statssekreterare för handels- och finansärenden. Bröstdbild. 52 × 42.
72. ELIAS MARTIN. 1739—1818. *Rebecka och Eliazar*. 79 × 103.
73. JOHAN TOBIAS SERGEL. 1740—1814. *Sovande bacchanter*. Rödkritsteckning på strierat papper. Dagermått 50 × 40.
74. CARL FREDRIK VON BREDÄ. 1759—1818. *Porträtt av generalkonsuln George Foy*. Midjebild. 70 × 60. Signatur nedtill t. v. "C. F. v. Bredä pinx. 1809. Stockholm."
75. CARL FREDRIK KIÖRBOE. 1799—1876. *Rävjakt till häst*. 23,5 × 35. Sign. *Kiörboe* 1843.
76. SIMON MARCUS LARSSON. 1825—64. *Sjöstycke*. 30,3 × 39,5. Signerat: *M. Larson*.
77. ALFRED WAHLBERG. 1834—1906. *Motiv från Biarritz*. 30,5 × 46. Signerat: *Alfr. Wahlberg*. Troligen målat 1899. Jfr Janzons monografi.
78. CARL SAMUEL FLODMAN. 1863—88. *Strandbild från Vitemölla*. 75,5 × 105. Signerad: *C. Flodman, Hvitemölla*.

74. C. F. VON BREDÄ: Porträtt av generalkonsuln George Foy.

NYFÖRVÄRV:

NEDERLÄNSK (FLAMLÄNSK) MÄSTARE

79. PETRUS PAULUS RUBENS. 1577—1640. *Romulus och Remus hos varginnan*. 121 × 127. I Rubens' atelier har troligen FRANS SNYDERS (1579—1657) målat varginnan och LUCAS VAN UDEN (1595—1672) landskapet. Kompositionen, de båda gossarne och draperiet i förgrunden äro säkert av Rubens. Liknande flodlandskap med vattenväxter (Iris, m. fl.) å Rubens' tavla: "Latona störes av bönderna" i Münchens Alte Pinakothek. Huvudet på den ene gossen, som Latona håller framför sig, påminner om den gosse, som betraktar varginnan. Dessa tavlor torde vara samtidiga och kunna dateras till omkring 1620.

Kompositionen är mera ädel och storslagen, barnens hjälplöshet är mera pointerad här, därigenom att ingen herde stör den heroiska idyllen såsom i den tidigare framställning av detta ämne, som Rubens målade under sin vistelse i Rom, c. 1607 (nu i Kapitolinska museet i Rom). Flodguden och nymfen till vänster å den kapitolinska tavlan verka även störande och försvaga idyllen. Om Rubens målat landskapet å Romtavlan är det möjligt att han även gjort det å denna tavla. Varginnan å tavlan i Rom verkar däremot mera zoologisk riktig än i denna målning. Jfr *Max Rooses*: Rubens, sa vie et ses œuvres (Paris 1901—03), s. 95 f, 105; bild även i *Klassiker der Kunst* 5: P. P. Rubens (av A. Rosenberg) 3. Aufl. Stuttgart 1911, s. 31. En skiss av Rubens finnes i Sans-souci. Rubens ägde själv en *Romulus och Remus*, på duk. Flera exemplar ha sålts på konstauktioner åren 1754—1822, se: *Max Rooses*: L'Œuvre de Rubens. Vol. 4. (Anvers 1890) s. 17 f. — Exp. B. A. Mattisson.

TILLÄGG:

N:r 39. "Nederländsk mästare, 1600-talets början. Fiskmarknad, kustbild" måste, enligt ägarens nyss gjorda upptäckt, tillskrivas PETRUS CASTEELS, av vilken tavlor med liknande ämnen finnas i flera franska samlingar, t. ex. i Pau och i Toulouse. I sist-nämnda stads museum kallas konstnären "Castiel". I slottet i St. Cloud finnas 3 tavlor betecknade "Petrus Castiels". Sannolikt är denne, såsom uppgives hos Thieme-Becker, identisk med den Petrus Casteels, som vid mitten av 1600-talet nämnes såsom mästare i Lukasgillet i Antwerpen, och som har dött omkring 1682.

79. P. P. RUBENS: *Romulus och Remus.*

Aktiebolaget
Skånska Centraltryckeriet
Lund 1938

5830 12
12

Sveriges Allmänna Konstförenings
utställningar av privata samlingar
IV

BIRGER SVENONIUS
SAMLING

ÄLDRE MÄSTARES
TAVLOR

Stockholm 1929

*i Kungl. Akademien för de
fria konsterna*

14—27 febr. 1929

BIRGER SVENONIUS SAMLING

STOCKHOLM

*Kat. nr 81. Alexander Roslin, Porträtt av hans hustru,
pastellmålaren Marie-Suzanne Giroust*

Sveriges Allmänna Konstförenings
utställningar av privata samlingar

IV

F. D. ADVOKATEN
BIRGER SVENONIUS
SAMLING

ÄLDRE MÄSTARES
TAVLOR

Stockholm 1929

*i Kungl. Akademien för de
fria konsterna*

STOCKHOLM 1929
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
290869

När Häradshövding Birger Svenonius för några år sedan drog sig tillbaka från sin affärsjuridiska verksamhet, fick han rikt tillfälle att utveckla det konstitresse som följt honom från ungdomen. Hand i hand med detta intresse gick hos honom ett växande begär efter kunskap om konstens historia. Genom talrika resor och omfattande studier har Svenonius under senare år lagt grunden till en allmän orientering i den nyare tidens europeiska konst från 1500-talet och framåt, som mången fackman kunde ha anledning att avundas honom.

Det är närmast som en frukt av detta kunskapsbegär vi måste uppfatta Birger Svenonius samling. Svenonius har, om jag inte misstar mig, börjat samla helt enkelt för att bättre förstå. Hans samlande har en rent konsthistorisk inställning. Det skänker Svenonius samling dess speciella karaktär. Någon särskild »hobby» har Svenonius icke. Hans intresse för de flamländska och holländska skolorna väger ungefär jämnt med hans intresse för italienare och fransmän. Tyskar balansera

spanjorer. För övrigt rymmer samlingen ett par engelsmän, en dansk och naturligtvis också en grupp svenska konstnärer, som man dock skulle önskat något större. Det framgår redan av denna sammansättning, att Svenonius älskar överblicken, de öppna perspektiven.

Ju mindre man begränsar sig, desto svårare måste det naturligtvis vara att samla. Går man fram på en mycket bred front riskerar man lätt att förirra sig in bland likgiltiga ting. Att Svenonius trots sin »vidlyftighet» så sällan gripit fel och i sin till ett nittiotal målningar uppgående samling lyckats rädda ett inte ringa antal betydande arbeten, hedrar hans goda omdöme. Det vore väl oriktigt att fränkänna hans omfattande kunskaper ett visst värde vid urvalet. Men säkert är att en naturlig instinkt för konst varit den utslagsgivande faktorn vid varje mera betydande förvärv. Man skulle kanske dessutom våga påstå, att Svenonius hör till de samlare, som haft tur. Han började nämligen sina förvärv under depressionstiden, då marknaden var mättad på goda ting, som kunde köpas billigt. Det var nog inte minst den start Svenonius då gjorde, som han haft att tacka för att han på relativt kort tid lyckats bygga upp en så både till omfattning och kvalitet betydande samling.

Utan att därför alltför mycket gå besökaren i förväg skulle jag till sist vilja ge en antydning om några av samlingens i min tanke intressantaste målningar. Bland italienarna intar otvivelaktigt det lilla studiehuvudet av Giovanni Battista Tiepolo den främsta

platsen. Det utmärkes inte endast av en utomordentlig bredd i själva föredraget, ett verkligt furioso, utan äger också stor målerisk charm. Även Pietro Longhis porträtt av en ung venetianare förtjänar här nämnas som en god exponent på dennes eftersökta och i svenska samlingar så sällsynta konst. Bägge stamma från en känd samling, Carl Moll, Wien.

Den franska skolans yppersta målning är sannolikt det lilla vackra flickhuvudet av Greuze, som företer alla karakteristiska kännetecken på att vara ett egenhändigt arbete av denne mästare. Det har dessutom förtjänsten att komma från en gammal svensk samling, Baron Rehausens. Bland fransmännen skulle jag vidare vilja nämna det dekorativa Largillierreporträttet och det spirituella pastellporträtt av Madame Roslin, som framställer Henrik Wilhelm Peill. — En varierad framställning av detta porträtt, signerad och 1766 daterad, finns i Fru Marcus Wallenbergs ägo.

Den flamländska skolans stora namn Rubens och Jordaens äro bägge företrädde i Birger Svenonius samling, den förre med en komposition framställande Romulus och Remus, ett verk från omkr. 1618, den senare med ett karakteristiskt gubbsporträtt.

Bland holländarna sätter jag främst Barent Fabritius fängslande bild av Rebecka och Eliazar, som i sin varmt lyriska ton är buren av reflexer från Rembrandts konst. Även denna målning kommer från Baron Rehausen. Likaledes förtjänar Jan Steens Den förlorade sonen att nämnas i detta sammanhang.

Bland svenskarna vill jag till sist erinra om Alexander Roslins porträtt av hans hustru. — En liknande framställning, till formatet något större, finnes hos Fru Emma Zorn i Mora. — Lorens Pasch d. y:s livfulla porträttskiss av Baron Johan Liljencrantz, utan tvivel en uppläggning till ett större porträtt, och det förträffliga, 1809 signerade, Bredaporträttet av Generalkonsul George Foy.

Carl David Moselius

ANVISNINGAR

Föreliggande katalog har upprättats i huvudsak efter Fil. lic. B. A. Mattissons utförliga katalog vid samlingens exponerande i Lunds universitets konstmuseum december 1927.

Tavlorna äro ordnade i skolor och efter konstnärernas födelseår.

Måttuppgifterna avse tavlornas höjd och bredd i cm., mätta å spännramen.

Tavlorna äro oljemålningar på duk då annat material ej anges.

Exp. = Expertiserad av.

Glück = Dr. Gustav Glück, Direktör för Konstmuseet i Wien.

Brunetti = Dr. Mario Brunetti, Direktör för Museo Civico Correr i Venedig.

Hofstede de Groot = Dr. Cornelius H. de Groot, Haag.

Italienska konstnärer

1. VERONAMÄSTARE från senare delen av 1400-talet. *Jesus lärer i templet*. Trä. 16,5 × 21,5. Sign. »R. VR.» Exp. Brunetti.
2. SIENAMÄSTARE, omkr. 1500. *Romerskt triumftåg*. Trä. 48 × 106.
3. VENEZIANSK MÄSTARE omkring 1500. *Damporträtt*. Bröstdbild. 29 × 22. (Décolletaget senare övermålat.) Exp. Brunetti.
4. LOMBARDISK MÄSTARE, troligen CESARE DA SESTO, omkr. 1480—1523. *Prometeus sätter liv i sin lerstaty med den av honom från himlen rövade elden*. 80 × 60.
5. MILANOMÄSTARE. *Porträtt, trol. föreställande arkitekten Sebastiano Serlio (1475—1552)*, målat omkr. 1520. Bröstdbild. Trä. 26 × 19. Inskrift a. t. »Sebastien Serlio architecte».

6. JACOPO CARRUCCI DA PONTORMO. 1494—1557. *Porträtt av Cosimo de' Medici* (1389—1464). Bröstdbild. Replik av mästarens portr. i Uffizierna i Florens. 53,5 × 41,5.
7. ANTONIO ALLEGRI, kallad CORREGGIO. 1494—1534. Tillskriven. *Magdalena och änglar*. Trä. 95 × 74.
8. ANGELO ALLORI kallad BRONZINO. 1502—72. *Gossporträtt*. Midjebild. Trä. 58 × 42. Exp. Glück.
9. JACOPO BASSANO. 1515—92. *Johannes döparens halshuggning*. Trä. 64,5 × 91,5.
10. MICHELANGELO MERISI DA CARAVAGGIO. 1565—1609. *Självporträtt*. Höftbild. 103 × 68. Kallat *Le songe du Caravage*, ur Drottning Kristinas och senare hertigens av Orléans samling.
11. FRANCESCO VANNI. 1565—1601. *Sankta Irenes martyrdöd*. Bröstdbild. 60 × 49.
12. GUIDO RENI. 1575—1642. *Kvinnligt studiehuvud*. (Porträtt av mästarens hustru.) 43,5 × 34,5.
13. VENEZIANSK MÄSTARE. 1600-talet. Efterföljare av PARIS BORDONE och PALMA IL GIOVANE. *Jupiter och Antiope*. 47,5 × 59,5. Exp. Brunetti.

14. GIOVANNI BATTISTA SALVI, kallad SASSOFERRATO. 1605—1685. *Den Heliga Jungfrun med Jesusbarnet*. 62 × 51. Exp. L. Hourticq, Paris.
15. BOLOGNAMÄSTARE. 1600-talet. *Herrporträtt*. Bröstdbild. 42 × 33. Exp. professor August L. Mayer, München.
16. MÄSTARE UR PADUASKOLAN. 1600-talet. *Ryttarstrid utanför en befäst stad*. 45,5 × 75,5. Exp. Brunetti.
17. GIOVANNI BERNARDO CARBONI. 1614—1683. *Herrporträtt*. Knäfigur. 95 × 70.
18. FRANCESCO TREVISANI. 1656—1746. *Kristus hudflänges*. 64 × 54. Exp. B. A. Mattisson.
19. JACOPO AMIGONI. 1675—1752. *Porträtt av spansk herre*. Bröstdbild. 72 × 62. Exp. Glück.
20. GIOVANNI BATTISTA PITTONI. 1687—1767. *Venus' handtvagning*. »Il bagno di Venere». Ofullbordad skiss. 39 × 58. Även kallad »Il bagno di Diana». Exp. Professor Laura Coggiola Pittoni, Venedig.
21. GIOVANNI BATTISTA TIEPOLO. 1696—1770. *Studiehuvud*. Skäggig gubbe, bröstdbild. 34,5 × 28,2. Exp. prof. Georg Gronau, Cassel.

22. PIETRO LONGHI. 1702—62. *Porträtt av en ung venezianare i allongeperuk. Höftbild.* 93,5 × 76. Exp. Gronau.

Spanska konstnärer

23. MIGUEL DE MIRANDA. 1600-talets förra hälft. »*Vierge glorieuse.*» 173 × 110.
24. SPANSK MÄSTARE. 1600-talet. Murillo eller hans krets. *Conceptio immaculata.* Trä. 44 × 34.
25. JUSÈPE RIBERA. 1588—1652. Tillskr. *Inkvisitionsscen.* 40,5 × 50.
26. EUGENIO LUCAS. 1824—70. *Don Quijote talar.* 66 × 85. Sign. »*E. Lucas.*».

Franska konstnärer

27. FRANSK MÄSTARE ur FRANÇOIS CLOUETS skola. 1500-talet. *Porträtt av ung dam i hög spetskrage.* 55,5 × 46.
28. JACQUES COURTOIS, kallad LE BOURGUIGNON. 1621—76. *Ryttarstrid.* 33 × 55. Exp. Hofstede de Groot.

29. JEAN NOCRET. 1617—72. *Damporträtt.* Oval höftbild. 90 × 73.
30. NICOLAS DE LARGILLIERRE. 1656—1746. *Porträtt av en rådman i Paris.* Brösbild. 81 × 64.
31. FRANÇOIS DESPORTES. 1661—1743. »*Reître.*» *Krigare, sitter å en tunna, höjer sin bägare.* Skiss. 23 × 15. Signatur inristad med penselskäftet nedtill t. v. »*F. Desportes.*».
32. JEAN-BAPTISTE OUDRY. 1681—1755. *Jaktstilleben.* Död fågel hänger ned, fastbunden vid en gren; bössa och jaktväska. 81 × 66.
33. FRANÇOIS BOUCHER. 1703—1770. *Amorös herdescen.* 50 × 70. Signerad nedtill t. h. »*F. Boucher.*».
34. JEAN-BAPTISTE PERRONNEAU. 1715—83. *Porträtt av Jean-Jacques Rousseau (1712—78).* Brösbild. 65 × 52.
35. JEAN-BAPTISTE GREUZE. 1725—1805. *Porträtt av ung flicka.* 41 × 33,5. Exp. Dr. C. D. Moselius.
36. MARIE-SUZANNE GIROUST, gift ROSLIN. 1734—72. *Porträtt av Henrik Wilhelm Peill († 1797), direktör för Ostindiska kompaniet.* Midjebild. Pastell på strierat papper. 60 × 49. Exp. B. A. Mattisson.

37. ANTOINE VESTIER. 1740—1824. *Damporträtt*. Oval bröstbild i halvprofil. 64 × 53.
38. JOSEPH BOZE. 1744—1826. *Damporträtt*. Oval bröstbild. 61 × 50.
39. SYDFRANSK MÄSTARE. 1700-talet. *Porträtt av ung flicka*. Bröstbild. 42 × 33.
40. THOMAS COUTURE. 1815—79. *Porträtt av målaren Brynolf Wennerberg* (1823—94). Bröstbild. Skiss. 41,5 × 33.

Engelska konstnärer

41. THOMAS GAINSBOROUGH. 1727—88. *Porträtt av en präst*. Bröstbild. 53 × 43.
42. JOHN CONSTABLE. 1776—1837, hans art. *Landskap från Hampstead Heath*. 52 × 68.

Nederländska konstnärer

43. JAN GOSSAERT kallad MABUSE. 1475—1541, eller mästare inom hans krets. *Syndafallet*. Trä. 33 × 30. Exp. Hofstede de Groot. (Inflytande av Dürers berömda stick.)

44. ADRIAEN KEY. 1544—89. *Äldre man, försänkt i bön framför ett krucifix*. Trä. 45 × 35. Målad omkring 1580. Exp. Hofstede de Groot.
45. CORNELIS CORNELISZ, kallad CORNELIS VAN HAARLEM. 1562—1638. *Venus och Adonis*. Trä. 46 × 38. Signerad »C v H» (i monogram) »1630».
46. JAN BRUEGHEL. 1568—1625. *Landskap med Vertumnus och Pomona*. 43,5 × 65. Exp. L. Hourticq, Paris.
47. PETRUS PAULUS RUBENS. 1577—1640. *Romulus och Remus hos varginnan*. 121 × 127. Exp. Hofstede de Groot.
48. PIETER LASTMAN. 1583—1633. *Jesudop*. Trä. 82 × 57. Signerad upptill t. h. å trädet: »P Lastman fecit 1629».
49. »MEISTER DER WINTERLANDSCHAFTEN.» 1600-talets början. (Hette troligen FRANÇOIS VAN POOL.) *Vinterlandskap med morgonhimmel*. Trä. 20,5 × 48. Exp. Hofstede de Groot.
50. NICOLAES DE GIJSELAER. Omkr. 1590—1665. *Kyrkointeriör*. Trä. 27 × 35,5. Signerad nedtill t. h. »N. D. GISELAER.» Staffage: *Kristus och den kananeiska kvinnan*. Exp. Hofstede de Groot.

51. JACOB JORDAENS. 1593—1678. *Porträtt av en äldre man.* 75×61. Exp. Glück.
52. JUSTUS VERUS (JOOST) VAN EG-MONT. 1601—74. *Porträtt av drottning Kristina, i rustning, som »Minerva», utfört i Antwerpen 1654. Oval midjebild.* 72,5×59. Replik på Gripsholm, knästycke, nr 1853.
53. AERT VAN DER NEER. 1603—77. *Mänskenslandskap. Trä.* 28,5×20,5. Signerad: »AV DN» i två monogram. Exp. Hofstede de Groot.
54. GILLIS D'HONDECOETER. 1604—53. *Landskap. Trä.* 47×77. Exp. Hofstede de Groot.
55. ERASMUS QUELLINUS. 1607—78. *Herrporträtt. Brösbild.* 53,5×43,5. Exp. Glück.
56. DAVID DAVIDSZ DE HEEM Omkr. 1610—1668. *Blommor i en glasflaska å ett stenbord.* 43,5×36. Signerad å bordskanten: »D. DE HEEM».
57. LUDOLPH DE JONGH. 1616—79. *Herrporträtt. Brösbild. Trä.* 64×56. Exp. Hofstede de Groot.
58. QUIRIJN GERRITSZ BREKELEN-KAM. 1620—68. *Ung gosse lär sig läsa av en äldre man. Trä.* 35×27. Exp. Hofstede de Groot.

59. JACOB BELLEVOIS. 1621—75. *Sjöstycke. Trä.* 48,5×92. Sign. å flaggan nedtill: »J. B.» Exp. Hofstede de Groot.
60. EGBERT VAN DER POEL. 1621—64. *Strandbild med dyner.* 48×63,5. Exp. Hofstede de Groot.
61. JAN WIJNANTS. 1625—84. *Flodlandskap.* 38,5×48. Sign. »J. Wynants f. 166 ». Exp. Hofstede de Groot. »Beschreib. u. krit. Verzeichnis der Werke der herv. holl. Maler des 17. Jhts» bd. 8. sid. 570 f., nr 437.
62. BARENT FABRITIUS. Omkr. 1625—1672. *Rebecka och Eliazar.* 91×70. Exp. Hofstede de Groot.
63. JAN STEEN. 1626—79. *Den förlorade sonen. Trä.* 47,5×64,5. Sign. på den fyrkantiga pallen »J. Steen». Exp. Hofstede de Groot.
64. PETRUS CASTEELS. 1630—83. *Fisk marknad i Paris.* 29×41,5.
65. JOB BERCKHEYDE. 1630—93. *Utsikt över Haarlem med dōmen i fonden.* 53×62,5. Exp. Hofstede de Groot.
66. CORNELIS DE HEEM. 1631—95. *Stilleben. Druvklase och frukt.* 37×29. Exp. Hofstede de Groot.

67. WILLIAM GOWE FERGUSON. 1632—
—efter 1695. *Stilleben. Döda fåglar.* 54×44.
Exp. Hofstede de Groot.
68. NICOLAS MAES. 1632—93. *Porträtt av herre med allongeperuk. Bröstdild.* Trä. 43×31.
Sign. nedtill t. h. »N. MAES.» Exp. Hofstede de Groot.
69. HOLLÄNSK MÄSTARE. 1600-talets mitt. *Krabba, hummer, kruka av holländsk fajans, glas, vinranka m. m. å ett bord.* Trä. 54×63. Har tillskrivits Pieter de Ring († 1660).
70. ADRIAEN VAN DER WERFF. 1659—1722. *Herrporträtt. Midjebild.* 47,5×39,5. Sign. »Adrⁿ van der Werff fec. an^o 1690.» Exp. Hofstede de Groot.
71. JAN BAPTISTE LAMBRECHTS. 1680—1731. *Musicerande sällskap.* 39×32,5.
72. MARTIN VAN MEYTENS. 1695—1770. *Porträtt av Kejsarinnan Maria Theresia av Österrike.* 84×66. Exp. Glück.
73. I. B. FAESZ (okänd målare från 1700-talet). *Ett fågelbo och en kruka med blommor å en konsol.* 66×52. Sign. »I. B. Faesz fe.»
74. JAN FRANS ELIAERTS. 1761—1848. *Druvklase, frukter, fjärl m. m. å ett postament.* 46×38. Sign. »J. F. Eliaerts».

Tyska konstnärer

75. TYSK MÄSTARE. 1400-talet. *Kristus i Gud Faderns knä och däröver duvan, symboliserande Treenigheten, omgiven av änglar.* Trä. 41,5×30,5.
76. NICOLAUS KNÜPFER. 1603—60. *Bacchanal.* På koppar. 43×56. Exp. Hofstede de Groot. Skisstekning till tavlan finnes i Leipzigs konstmuseum.
77. PHILIPP PETER ROOS, kallad »ROSA DI TIVOLI». 1651—1705. *Herde med får och getter.* 58×75,5.
78. JOHANN GEORG PLATZER. 1702—1760. *Kleopatras gästabud.* Skiss. 40×49. Exp. Glück. Tidigare tillskriven Tiepolo.

Dansk konstnär

79. ANTON MELBYE. 1818—75. *Sjöstycke.* 31×43. Sign. »Anton Melbye».

Svenska konstnärer

80. CARL FREDRICH BRANDER, omkr. 1705—79. *Herrporträtt, midjebild. Föreställer troligen en de Maré.* 78×63. Exp. B. A. Mattisson.

81. ALEXANDER ROSLIN. 1718—93.
 Porträtt av hans hustru Marie-Suzanne, född
 Giroust. Midjebild. 71,5 × 58,2. Målat år 1759.
 Var utställt å Salon du Louvre 1759 under
 n:o 74: »Une femme méditant sur l'étude du
 dessin». Exp. B. A. Mattisson.
82. LORENZ PASCH D. Y. 1733—1805.
 Porträtt av Johan Liljencrantz (1730—1815),
 greve, statssekreterare för handels- och finansärenden.
 Bröstd. 52 × 42.
83. CARL FREDRIK VON BREDÄ. 1759—
 1818. Porträtt av generalkonsuln George Foy.
 Midjebild. 70 × 60. Signatur nedtill t. v.
 »C. F. v. Bredä pinx. 1809. Stockholm.»
84. CARL FREDRIK KIÖRBOE. 1799—
 1876. Ränjakt till häst. 23,5 × 35. Sign.
 »Kiörboe 1843».
85. SIMON MARCUS LARSON. 1825—64.
 Sjöstycke. 30,3 × 39,5. Sign. »M. Larson».
86. ALFRED WAHLBERG. 1834—1906.
 Motiv från Biarritz. 30,5 × 46. Sign. »Alfr.
 Wahlberg».
87. GUSTAF RYDBERG. 1835—. Motiv från
 Ebbetorp vid Kristianstad. 28,5 × 44. Sign.
 »G. Rydberg 84».
88. CARL SKÅNBERG. 1850—1883. Båtvarv.
 Skiss. 28 × 36. I Viggo Loos biogr. nr 165.

89. AUGUST HAGBORG. 1852—1921.
 Interiör av ciderkällare i Agon (Manche), målad i
 slutet av 1880-talet. 59,5 × 46.

Kat. nr 8. Bronzino, Gossporträtt

Kat. nr 10. Caravaggio, Självporträtt

Kat. nr 12. Guido Reni, Kvinnligt studiehuvud

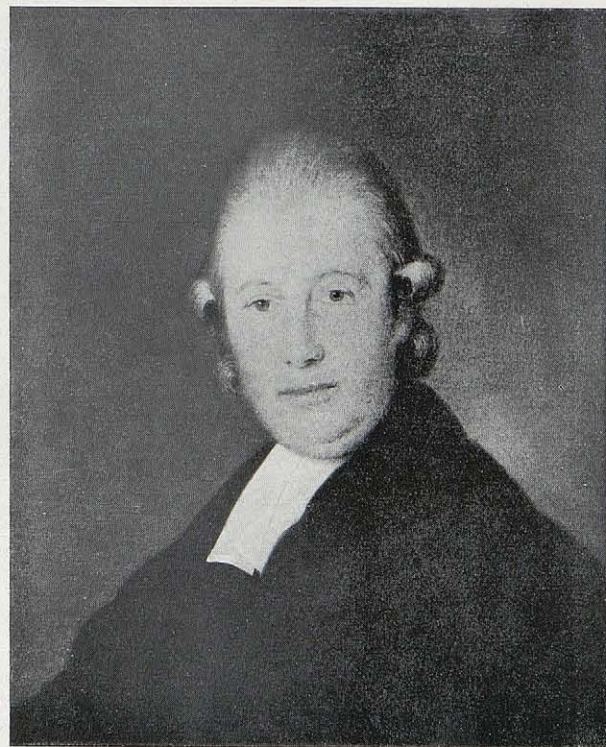
Kat. nr 21. G. B. Tiepolo, Studiehuvud

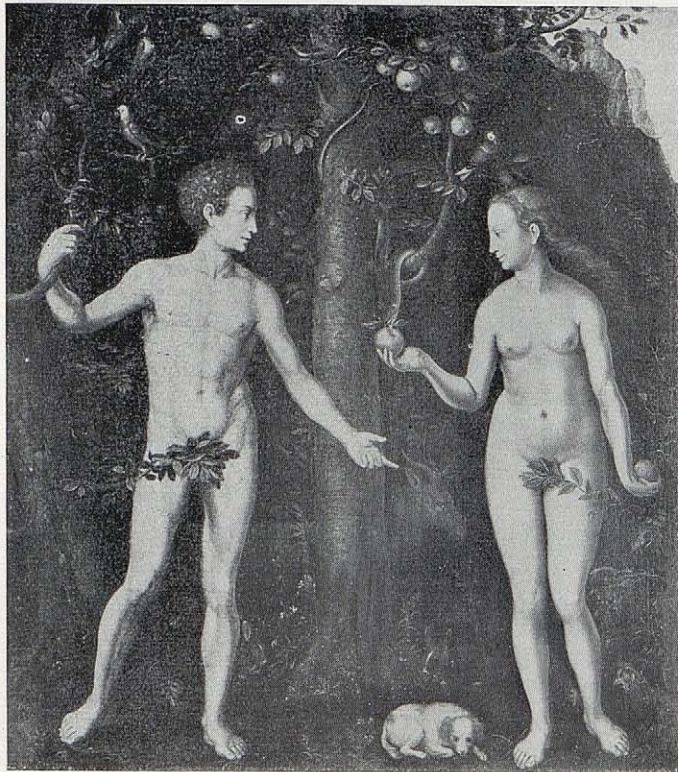
*Kat. nr 30. Nicolas de Largillierre, Porträtt av
en rådmän i Paris*

*Kat. nr 56. Marie-Suzanne Giroust-Roslin,
Porträtt av H. W. Peill*

*Kat. nr 41. Thomas Gainsborough,
Porträtt av en präst*

Kat. nr 43. Jan Gossaert Mabuse, Syndafallet

Kat. nr 44. Adriaen Key, Äldre man, försänkt i bön framför ett crucifix

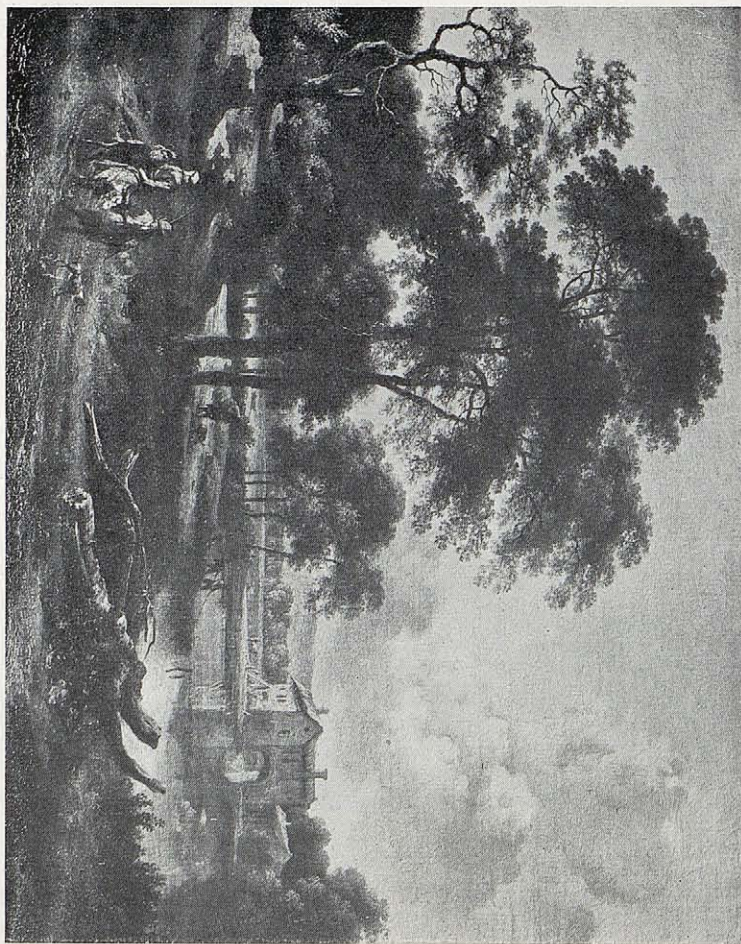

Kat. nr 47. Petrus Paulus Rubens, Romulus och Remus hos varginnan.

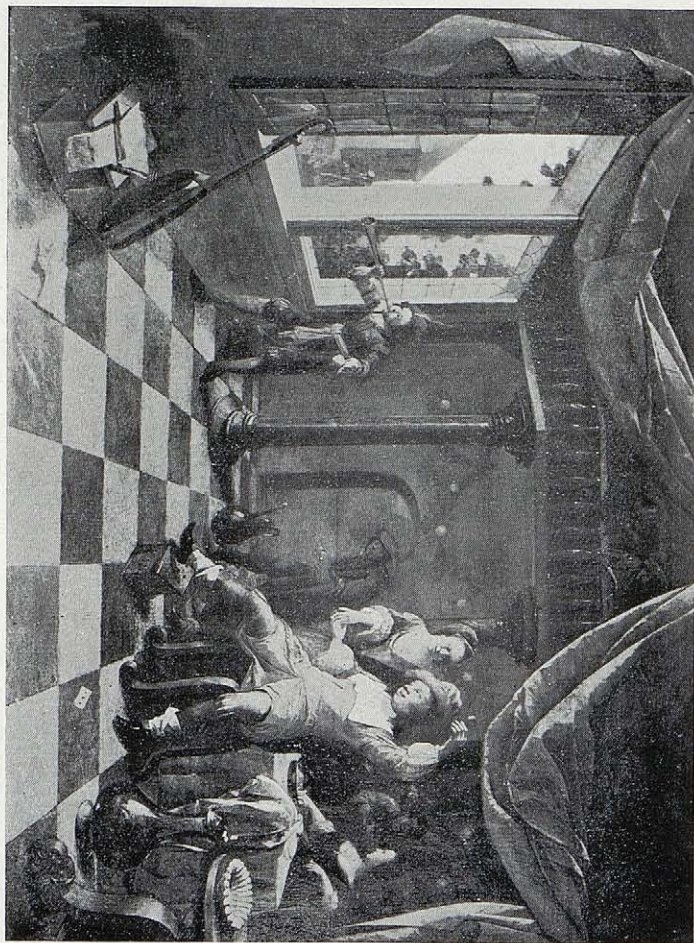

Kat. nr 55. Erasmus Quellinus, Herrporträtt

Kal. nr 61. Jan Wijnants, Flootlandskap

Kal. nr 62. Barent Fabritius, Rebecka och Eliazar

Kal. nr 65. Jan Sleen, Den förlorade vinen

*Kal. nr 85. C. F. von Breda, Porträtt av
generalkonsuln George Foy*

STOCKHOLM

Kungl. Boktryckeriet
P. A. Norstedt & Söner

1929

28

Hotel Koppe, Königplatzstraße 117,
Berlin S.W. 11 le 12 Janv. 1930.

Monsieur.

Je vous prie, Monsieur, de me per-
mettre que je me prend la liberté de
demander information concernant un
portrait d'homme, que ici à Berlin, ou
je dois passer deux très courts, il n'y
a aucun qui est capable de dire
si le portrait est peint par A. v. Dyck
ou par un autre maître de son école.

Le visage est comme tout le tableau
peint par très grand talent. La carna-
tion est jolie un peu colorée rose
sur les joues avec des petites mu-
necas d'argent et d'opale très dis-
crètes et belles. Il est peint très
mou et largement, révélant un
grand maître. Les mains, en posi-

Leurs très caractéristiques pour
v. Dyk sont aussi très bien peints,
mais d'après les mains seulement
c'est difficile de dire si le portrait est
peint par v. Dyk ou par son autre
maître. Le costume est noir, le fond
beaucoup plus. Le costume que semble peindre
par une monochromie que peut se
permettre seulement un grand
maître, une chose caractéristique
pour v. Dyk. Les cheveux et les
lèvres, son blond et un peu gris.

En vous remerciant d'avance
pour vos renseignements je vous
prie, monsieur, d'être assuré de
mes sentiments les plus distingués

P. Leonius
à Dessau le 10 mai 1881

124
17 janvier 1930.

Monsieur,

J'ai examiné la photographie du Portrait d'Homme que vous m'avez fait parvenir. Pour autant qu'on peut en juger d'après une photographie, le tableau me paraît être de l'école anversoise, de l'entourage de Van Dyck, mais il ne me semble pas être de la main de Van Dyck, il y a trop peu d'assurance dans la facture. Vous comprendrez qu'on ne peut juger un tableau de cette façon et l'attribuer d'une façon définitive qu'en voyant la peinture même.

Veuillez agréer, Monsieur, l'expression de mes sentiments les plus distingués.

Le Conservateur en chef,

À Monsieur Birger Svenonius

St Eriksplan, 10,

Stockholm.

15

Hotel Koppe, Königsplatzstr. 117,
Berlin D.W. 11 le 26/1, 30

Monsieur.

Pour votre lettre le 17 j'en suis
revenu beaucoup.

Après quelques jours je par-
tirai pour Londres peut-être
elles. Peut-être je pourrais ap-
prêter le poète en question.

En tout cas j'aurai l'honneur
de vous faire visite.

J'ai un autre tableau, un
des plus jolis tableaux de
Rubeus qui a été par erreur
désigné et attribué à V. Dyck.
C'est Rubeus et Rubeus. Les
personnes qui lisent la des-
cription, Max Rose 801, de la Gu-

une, *Supernatural* 28, par V. Eymard
cristallin, quand ils n'ont pas vu
la gravure que mon tableau est
le "tableau", dont Rouse cite. Mais
1°) ce n'est pas nécessaire d'avoir
un tableau en taille 1,21 x 1,27

pour faire une gravure;

2°) est l'un des gravures sur le
dos à la gravure mais sur le
côté à mon tableau;

3°) pour la gravure est une loue
véritable mais à mon tableau
un chien, qui joue le rôle de
la loue; une idylle de famille!

Un coup d'oeil est assez
pour convaincre que la gra-
vure d'Eymard est une com-
position tout à fait différente.
J'ai la gravure en photographie.
Une gravure original ne trouve
as la salle de gravure de la Bibl.

National, 58 rue de Richelieu,
Paris. Pour le moment j'en ai
~~seulement une copie, mais je~~
je vous envoie ^{envoi} après quelques
jours photogr. de la gravure
et de mon tableau pour con-
fratier, Pour le jour j'ai le plai-
sance d'envoyer ^{et} deux photogr.
particulières et une copie de
Maniètes Alcedanio. Maniète
a tenu mon tableau pour
Rubens et Dr. Hystede de Groot
m'a donné son expertise.

Mon tabl. est sans doute iden-
tique de N° 139 dans la mortuaire
de Rubens, ^(Roose 302) car il doit être un
tableau et ne pas une esquisse
comme le croit J. Smith, car les
esquisses sont sans spécification
mit pour le N° 318 dans la
même mortuaire.

Il est probable que mon tableau
a appartenu à Mr Parquière (voyez
M. Rose) car Descamps Tome I,
pag 185 cite six tableaux de Rubens
dans cette collection illustrée et
"Annulus et Rémus" comme N° 1,
comme une œuvre par J. Smith,
qui nomme l'esquisse de Sans.
Roussé comme identique de tabl.
de la coll. Parquière et Roussé,
vendu à Paris 1755. Si vous
avez dans votre bibliothèque
le catalogue de la vente Par-
quière je dirais même que la
vérité s'en va se développer.
Vous avez peut-être aussi les
cath. J. Sibacches ^{années} 1754 et une
vente anonyme à Londres 1776,
ou on pourrait peut-être trouver
le tableau en question.

Si vous le découvrez je

veux vous offrir avec pré-
 férence d'exposer le tableau
 dans votre musée. L'authen-
 ticité de mon tableau est
 absolue. Le tableau est en
 très bonne condition et non
 touché. C'est un des tableaux
 les plus jolis du maître,
 peint avec brio et
 d'effet de lumière excellent.

J'aurai ici l'expertise de M^r
 Buchard mais avant je voulais
 prêter les provenances par les
 catalogues, dont j'ai parlé. Le
 tableau est pour le moment
 ici à Berlin et peut devenir
 envoyé sans de suite si vous
 le désirez et me donner la per-
 mission de l'envoyer, si possi-
 ble télégraphiquement.

Avec, très sincèrement, l'assurance de mes
 sentiments les plus distingués
 L. Henonius
 adr Berlin ci dessus quelques jours.

TELEGRAMS RUSIMP LONDON
TELEPHONE, TERMINUS 3655.

The IMPERIAL HOTEL RUSSELL SQUARE LONDON

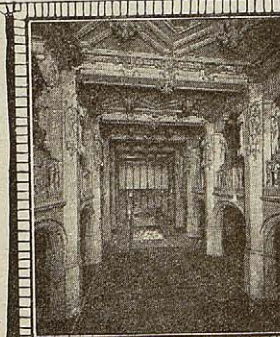
CENTRAL POSITION
1000 ROOMS

WINTER GARDEN
& MINSTREL GALLERY

ENTRANCE TO
DINING ROOM

TURKISH BATHS
LADIES & GENTLEMEN

8/2 30.

Cher Monsieur,

Vous seulement rappelez
que j'ai trouvé et fait photo-
graphier le cath. anonyme
de 1776. Mais dans le cath.
on peut lire seulement "Re-
minder and Remuer". Il est
certain que Mr Mawson,
who was Director of Christie.
It is also possible (C'est aussi
possible que le tableau n'a
pas levenir vendu pour les
L 90; 6 - C'est sans doute mon
tableau, mais il faut faire des
recherches pour trouver des

renseignements plus identifiants.
D'abord matin je ferai des recherches.
Si vous trouvez Cath. Siebrecht,
je vous prie ^{d'adresser la lettre} de me telegrapher, car
si vous n'avez pas trouvé le cath. ni
à Bruxelles ni à Anvers, c'est nécessaire
pour moi de faire visite à Paris, ou il
est possible le trouver à la Bibl. "une
Beyers au à la Bibl. Nationale.

Il y a une vente 1788 aussi, "Pommers and
Pommers" chez Christie, mais ce n'est pas sûr
que c'est le même tableau, car la somme
était seulement £19:19 - (c'était Coll Van-
der Gucht et il était vendu à un ^M Casen?
(inconnu chez Christie)

Reuillez agréer, monsieur, l'expression de
mes sentiments les plus distingués

Yvernaux.

HOTEL ROYAL NORD

PLACE ROGIER 8, BRUXELLES

ÉLECTRICITÉ DANS TOUT L'HOTEL
CHAUFFAGE CENTRAL -- ASCENSEUR
150 CHAMBRES AVEC ET SANS BAINS
ET EAU COURANTE

TÉLÉPHONES : Hôtel . . . 568.18
— Étages . . . 586.96
— Café . . . 533.18
— Restaurant . 541.83

Propriétaire : G. WILMOTTE - Directeur : Fr. VAN HEULE

BRUXELLES, le 1er Janvier 1930.

Cher Monsieur

Je vous prie de me pardonner que je
vous aie trompé — par distraction.
La vente J. Siebrechts a eu lieu à
Anvers 1754

J'ai écrit à Mre Paul Dehne, Berlin
(Expéditeur) d'envoyer le tableau.

Veillez agréer, monsieur, l'assurance
de mes sentiments plus distingués.

J. Menonier
ad. Hotel Royal Nord

B/W.

18

Wir brachten heute im Auftrage des B. Svenonius aus Stockholm 1 Kiste gezeichnet S.25-1 Gemälde per Eilgut unfrankiert per Nachnahme an Ihre Adresse zum Versand. Eine Versicherung haben wir nicht gedeckt, wovon Sie bitte Kenntnis nehmen wollen.

Wir wünschen Ihnen einen guten Empfang und zeichnen

hochachtungsvoll

*Le tableau arrivera
sous peu.*

Paul Schur.
Schur

8.2.1930.

BERLIN W 35, den

Paul Schur

Möbelltransport — Spedition.

BERLIN W 35

Kurfürstensäße 146/147

Bank-Konto:

Deutsche Bank und Discontogesellschaft

Berlin, Potsdamer Straße 96

Postcheckkonto: Berlin 21491

Fernsprecher: Lügow 6047-49

Telegramme: Spedicerle Berlin

Werdet
Postkarte

Handfunktelehmer

*charge liege n
de sonnement*

le 11-2-30.

Firma

Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique,

7 Rue du Musée

Bruxelles /Belgien

12
II février 1930

Nous soussignés déclarons que le tableau faisant l'objet de l'avis d'arrivée n° 2152 est destiné aux Musées royaux des Beaux-Arts en vue de son achat éventuel. Un permis de séjour temporaire est demandé. Le tableau doit être exonéré de la taxe de transmission, comme propriété éventuelle de l'Etat Belge.

Le comptable.

STAD ANTWERPEN
⌘
HOOFDBIBLIOTHEEK
CONSCIENCEPLEIN
⌘
BIJLAGEN

ANTWERPEN, DEN 14 Februari 1930.

Den Heer L. van Puyvelde,
Hoofdconservator van de
Koninklijke Musea,
Brussel.

Geachte Heer Hoofdconservator,

In antwoord op Uw schrijven van 13 dezer,
moet ik U tot mijn spijt laten weten, dat de Hoofd-
bibliotheek den Catalogus van de veiling ~~Sie~~berechts
niet bezit.

Gaarne tot Uw dienst, en met oprechte
groeten,

De Bibliothecaris,

Ede Bom

Copie

Berlin SW. 11.
Hotel Koppe .
Königsgrätzerstr. 117.

Berlin ,den 27. Januar 1930 .

Sehr verehrter Herr Doktor ! *(L. Burchard)*

Besten Dank für die Abschrift vom Abecedario.

Wenn die "Heilige Familie " in Sanssouci um 1616 (Klass. d. Kunst S. 134) gemalt ist - ich habe erst heute diese Angabe bekommen - so muss der kleine Johannes ein fremder Knabe sein , weil Albert Rubens 1614 und Nicolaes Rubens 1618 geboren wurden und auch auf meinem Gemälde der linke Knabekopf demselben fremden Knaben gehört . Die dunklen Köpfen auf beiden Gemälden sind ähnlich. Wahrscheinlich ist der linke Körper auf meinem Gemälde auch Alberts, von der anderen Seite gemalt .

Wenn es Rubens beide Söhne aber vorstellen sollte, so muss der Kopf des linken Knaben nicht ähnlich mit dem des kleinen Nicolaes sein , was unnatürlich wäre. Mein Bild ist also wahrscheinlich, so früh, wie das Alter des Albert angibt oder um 1615. Albert sieht jünger aus auf meinem Bild als auf der "Heiligen Familie ", höchstens ein Jahr alt und der Kopf des Hameraden scheint Alter , obwohl der Körper , um die Illusion von Zwillingen zu geben, wahrscheinlich nach Albert's Körper gemalt ist . Auch sieht der fremde Knabe älter aus auf der "Heiligen Familie " als Albert und ist wahrscheinlich auch etwas älter gewesen als Albert .

Dann kann es möglich sein , dass der blonde Kopf des jungen Knaben im Kaiser Friedrich Museum wirklich dem jungen Nicolaes gehört (Rubens Bulletjn V. 323.1085 bis : Portr.d'enfant etc.) und dann stimmt es besser, was Rubens am 18. April 1618 an Sir Dudley Carlton schreibt : " I have.....some pictures which I have retained for my own enjoyment "..... Was er am 28. April 1618 an Carlton schreibt von den in seinem Hause sich befindlichen Gemälden, so hat dieser Brief natürlich nur die Gemälde behandelt, welche zum Verkauf waren und ist dieser Brief eine Bestätigung , dass das Kapitoli - nische Gemälde wahrscheinlich nicht im Besitz von Rubens war .

Wie Sie sehen , Herr Doktor, vom Dunkel kommt man zum

Licht in dieser Sache .

Ich wäre sehr glücklich , wenn Sie die Güte haben woll-
ten , und noch einmal ^{dort} meine Gemälde bei hellem Tageslicht im Museum
anzuschauen . Es bleibt bei Herrn Restaurator Ruhemann noch ein
paar Tage .

Mit grösster Hochachtung

P. Luerding

Hotel Koppe, Berlin SW 11
Königgrätzerstr. 117

Berlin, den 13. Dezember 1929

Sehr geehrter Herr Doktor !

Rubens: ROMULUS u. REMUS:

Das Bild in M. Roose 802 ist in J. Smith unter Nr 532 aufgenommen. M. Roose 802, Rubens Nachlass Nr 139 ist von J. Smith wie folgt beschrieben :

"ROMULUS and REMUS a sketch. Afterwards in the collection of M. Danoot and mentioned by Sir Joshua Reynolds in his Tour. "

Er schreibt auch nach dem Verzeichniss über den Nachlass Rubens folgenden Passus :

"The autor of the life of Rubens observes that, although the number of pictures inscribed in the preceding catalogue may appear very considerable, that there were also a great many which the painters widow had selected from the collection, some of them for her own pleasure, and others, with a becoming delicacy of mind, she considered improper compositions on account of their display of nudity etc.

Mein Gemälde kann also Rubens Nachlass angehören und wurde von der Witwe behalten nicht "on account of their display of nudity", weil die Knaben glücklicherweise gut verhüllt sind, sondern offenbar, weil sie das Bild liebte.

In J. Smith 1194 kommt ein Bild vor, welches wie folgt beschrieben ist :

" Portr. of three of Rubens Children. One of them, a boy, is riding a large dog, which his sister holds by the collar. (Engraved in mezzotint by Mac Anden). "

Man kann also annehmen, dass Rubens in seinem Hause einen grossen Hund hatte, welcher Umstand meine Hypothese bestärkt, dass derselbe Hund (oder vielleicht Hunde) sich in Rubens Eigentum befunden hat, welcher auf meinem Gemälde gemalt ist, die Rolle der Wölfin spielend. ///

Die Skizze der Familie Lunden zu 4 Florinen aufgeschätzt, muss ein kleines und unbedeutendes Ding sein, jedenfalls nicht mein vollendetes Gemälde.

Die Skizze in Sanssouci soll dasselbe Bild sein, welches in J. Smith unter Nr 367 beschrieben ist 2 f. 3 in., 3 f 1 in. Pannel, und J.B. Descamps bei Mr. Parquier in Rouen gesehen hat und welches Gemälde 1755 verkauft wurde. In Mireur ist doch dieses Bild nicht aufgenommen, aber 2 andere Gemälde

obs!
D'ailleurs! N° 139, est un tableau véritable et complet. Les esquisses sont dans le portefeuille de Rubens sans spécification écrit sous N° 318.

impossible to remove from
H. d. Hotel Garmont
Mars

von Rubens, ein Umstand, welcher zeigt, dass die Skizze Romulus und Remus wenig bedeutend wäre. Die Masse des Sanascucci-Bildes 76 x 96 stimmen auch gut mit den Massen des von Smith beschriebenen Gemäldes.

Das Gemälde aus der Versteigerung Stiens d'Aertzelaer (Anvers 1817) kann nicht in Frage kommen, weil sich da die Kinder mit einem Schmetterling zerstreuen, auf Panneau gemalt und 132 x 140 gross ist.

Die Untersuchungen können sich also konzentrieren auf

- 1/ Versteigerung Siebrechts (Anvers 1754) und
- 2/ Versteigerung "anonyme" London 1776.

Es ist nicht ausgeschlossen, dass es sich hier um dasselbe Bild handelt. Jedenfalls ein sehr wertvolles Werk 140 Florinen resp. £ 90.--. Es steht auch nur "Romulus and Remus". Man hat nicht gesagt: "Romulus und Remus bei der Wölfin", wie man sich bei der Versteigerung Stiers d'Aertzelaer ~~sich~~ ausdrückt: "Romulus et Remus avec la Louve". Man hat das Tier vielleicht nicht so wolfähnlich gefunden, um darüber so viel zu sprechen. plag!

Ich weiss nicht, wann die Witwe gestorben ist, vor oder nach 1754. Es ist jedenfalls in Antwerpen das Siebrechtgemälde versteigert worden, es wurde möglicherweise nach London verkauft. Das Siebrechtgemälde kann natürlich während des Meisters Leben verkauft worden sein, aber es kann auch von der Witwe von dem Nachlass behalten sein oder wurde später von ihr verkauft, oder es wurde nach dem Tode der Witwe geerbt. Wie Sie mir zeigten, steht in P. Teawestens Beschreibung oder Verzeichnis nichts über das Siebrechtgemälde.

Vielleicht soll eine Untersuchung der Versteigerung in London 1776 Klarheit über das Problem bringen. Doch vorher muss man vielleicht einen Rückblick machen, um zu kontrollieren, ob die oben angegebenen Aufgaben der Schriftgelehrten wirklich bestätigt sind. Wenn ein so grosser Kunstgelehrter als Max Roose ohne Grund annehmen kann, dass ein Gemälde notwendig für den Egmontstich zugrunde liegen muss, obwohl man sich sagen muss, dass eine so anspruchsvolle Dedication eine eigene Schöpfung bezwecken muss und das Stück auch nicht mit anderer Inventurnahme versehen war.

²⁾ ~~und~~ Wenn Schneevoogt ohne Reservation sagen kann, dass der v. Egmontstich nach dem kapitolinischen Gemälde Rubens gemacht wäre und dass das anonyme Stück Nr 29 nach der Potsdamskizze gemacht wäre, obwohl nur ein Blick auf diese beiden Stücke davon überzeugt, dass er sich geirrt hat, so kann man auch Grund haben, J. Smith's Angabe zu bezweifeln, dass Nr 139 in Rubens Nachlass wirklich die Skizze in der Sammlung Danoot gewesen sei, welche die Erfindung des Romulus u. Remus verurteilt.

In dem Nachlassverzeichnis steht nur ein "Romulus et Remus" sur toile. In Mireur wird 1750 das Bild "Romulus und Remus" für 1200.- Frs. versteigert bei Gersaint ~~et plus figures 25 p. 36p.~~ es ist wahrscheinlich - oder wenigstens möglich - dieselbe Skizze, welche nachher zu Danoot in Brüssel kam und von Reynolds 1781 ge-

3. Blatt

sehen wurde. Dass mein Gemälde Rubens Familie und evtl. seinem Nachlasse gehört, ist axiomatisch..

Der Umstand, dass es die Kinder Rubens sind und dass es ein Hund und nicht eine Wölfin ist, obwohl nicht ein materieller Beweis dafür, doch sonst unerklärlich. Die Bekleidung des einen Knaben ist offenbar absichtlich gemacht aus Rücksicht für den Knaben. Es könnte ihn unangenehm berühren, sich selbst ganz nackt seinen Kameraden - Knaben und Mädchen - zu zeigen. Ein Umstand, welcher nicht vorkommt, wenn das Bild an einem anderen Platz gemalt wird.. Die Annahme, dass, wenn Nr 139 die Skizze in der Sammlung Danoot wäre, die Witwe Helène Fourmont das Bild für sich selbst behalten hätte, gibt Gelegenheit zu der Reflektion: Kann Helène Fourmont so grosses Interesse an den Kindern der Isabella Brandt gehabt haben, dass sie das Bild aus diesem Grunde behalten hat, oder nur aus Liebe zu dem Gemälde wegen der flotten und schönen Ausführung. Sie kann das Bild auch aus dem Grunde behalten haben, um es nachher dem jungen Albert zu sichern. Es würde natürlich für den Sohn Alberts das meiste Interesse haben, sich selbst als Kind abgebildet zu sehen, oder das Bild zu besitzen, auf dem er abgebildet ist, und einen so hervorragenden Platz einnimmt. Leider habe ich keine Bücher zur Verfügung, um die Lebensumstände des jungen Albert zu studieren. Vielleicht kann eine Untersuchung des Nachlasses Alberts eine Spur geben. *u*

Pasquier
Betr. J. Smith's Angabe, dass die Skizze in Potsdam dasselbe Bild wäre, welches früher Mr. Passader & Rouan gehörte, wäre eine Bestätigung erforderlich und ebenso müsste die Angabe geprüft werden, ob es dasselbe Gemälde wäre, welches 1755 verkauft wurde. Um Klarheit zu schaffen, habe ich Dr. Benediot besucht, aber er sagt, ein Kath. Über die Sammlung Pasquier sei nicht zu haben. *u*

In Mireur wird auch aus der Sammlung D. Wilson ein Bild "deux enfante" für 1280.- Frnacs im Jahre 1873 versteigert, aber das kann wohl kaum mein Gemälde sein.

Ich habe Ihnen die Erfahrungen und Reflektionen mitteilen wollen, um Rat zu bekommen, was ich tun soll, um die Frage weiter lösen zu können. Um Forschungen in London anzustellen, hat man mir auf dem Büro des Herrn Dr. Benedict, welchen ich leider nicht selbst antraf, einen Dr. C.M. Richter, Thornbury, Rosewalk Purley Surrey empfohlen. Kennen Sie vielleicht diesen Herrn, oder haben Sie einen anderen Forscher, dem Sie den Auftrag anvertrauen könnten.

Bevor ich in dieser Angelegenheit weitere Schritte unternehmen werde, warte ich Ihre werthe Nachricht ab.

Mit grösster Hochachtung

u
Du Secrétaire du "Bourgeois" d'Anvers je suis après informé que dans la ordonnance de Mr Albertus Rubens il n'est pas nommé aucun tableau "Romulus et Remus".
u
L'esquisse de Pasquier est d'après la cath. probablen. la même que celle à Gandstad, peinte sur bois.

C o p i e

Von dem Herrn Advokat Birger S v e n o n i u s in Stockholm , umstehendes Gemälde (Romulus und Remus bei der Wölfin) vorge - stellt worden mit der Aufforderung, mich darüber auszusprechen, ob ein Hund oder ein Wolf hierbei als Vorbild (Modell) gedient hat .

Ich muss als meine bestimmte Meinung bestätigen , dass es sich mit aller Wahrscheinlichkeit um einen Hund handelt. Der kräftige, relativ kurze Kopf , die kurzen Ohren , die langen buschigen Haare u.a.m. scheinen mir offenbar dafür zu sprechen . Das Gebiss ist zwar kein Hundegebiss, aber es ist auch kein Wolfgebiss . Der Hakenzahn im Unterkiefer sitzt nämlich beim Wolfe immer vor dem Hakenzahn im Oberkiefer, und die beiden Prämolaren hinter dem Hakenzahn im Oberkiefer sind fehlerhaft geformt und allzu zugespitzt , aber schmal am Zahnfleisch . Alles dies spricht ja dafür, dass kein Wolf als Modell gedient hat .

Stockholm, den 21. Oktober 1929 .

gez. John V e n n e r h o l m .

vorm. Prof. und Rektor der

Kgl. Tierärztlichen Hochschule in Stockholm .

A b s c h r i f t

'S Rijks Prentenkabinet Te Amsterdam, Amsterdam

17. Dezember 1928
No 561

Sehr geehrter Herr ,

In Auftrag des Herrn Direktor des Reichs Prenten Kabinetts habe ich die Ehre Ihnen folgende Notizen zu Übermitteln, um welche Sie sich am 16. November 1928 an uns gewandt haben.

C.G. Donnhelm Schneervoegt: Catalogue des estampes gravées d'après P.P. Rubens (1073) Haarlem: Les L'heritiers Loosjes. pag. 139 : No 28 (Basan 15) Remus & Romulus allaités par une Louve Hya quatre vers et une dédicace. Noctis naturam avidae d'Egmont pictor regius C.P.R.G. Par un anonyme 10 p. 4 l. de haut, 15 p. de large. Très rare.

Le tableau est au musée du Capitole à Rome. (Egmont)

No 29 : Le même sujet , sans titre, gravé à l'eau-forte, dans le goût de Gpruyt, par un anonyme. Les deux enfants sont couchés auprès de la louve, un oiseau leur apporte une branche chargée de trois cerises ; un paysan coiffé d'un chapeau les regarde de derrière des roseaux 8 p. 7 l. de haut, 12 p 7 l. de large.

Probablement d'après une esquisse du musée de Potsdam. (Egmont)
Catalogue des Estampes gravées d'après P.P. Rubens avec une Méthode pour blanchir les Estampes les plus rousses, et en ôter les taches d'huile. Nouvelle édition, Corrigée considérablement augmentée et précédée de la Vie de Rubens.

Par Fe. Basan, Graveur.

Troisième partie , faisant suite au dictionnaire des Graveurs anciens et modernes. A Paris, Chez De l'ennel, rue du Foin Gaillant, rue G. Jean de Beauvais. Veuve Durand, rue des Moyers, Durand Neveu, rue S. Jacques. Dessaint, rue du Foin. prog. 199 Nr 15 (21) Remus et Romulus allaités par une Louve L.l.y.a quatre Vers et une déd Noctris naturam avida.... d'Egmont pictor Regius C.P.R.G. 10 po: 4 lig. de haut, 15 po. de large B et D.

Die von Ihnen bestellte und bezahlte Fotografie ist am 16. November von hier abgeschickt worden.

Mit vorzüglicher Hochachtung
Dr. C.M. A.A. L i n d e m a n .

HISTORISCHE LEVENSBESCHRYVING

VAN

P. P. RUBENS.

RIDDER, HEER VAN STEEN ENZ.

Benevens eene naauwkeurige opgave zyne

SCHILDERYEN,

BERUSTENDE IN HOVEN, KERKEN, EN VERDERE

OPENBAERE GEBOUWEN VAN EUROPA, MET AENWYZING WELKE VAN

DE ZELVE IN HET KOPER ZYN GEBRACHT.

NIEUWE VERMEERDEDE EN VERBETERDE UITGAVE

DOOR

Victor C. Van Grimbergen.

TE ROTTERDAM,

BY W. MESSCHERT. BOEKHANDELAER.

1840.

la

catalogus in weinig tyds verkocht waren : wat het kabinet van medailles en reeds genoemde andere zeldzaamheden betreft, deze geheele schoone en ryke verzameling werd aen den gemagtigden van Philips IV., koning van Spanje, verkocht, behalven nog een groote menigte schilderyen.

Niettegenstaende de openbaere verkooping dezerschilderyen geen voortgang gehad heeft, zullen wy echter, tot genoegen der liefhebberen, de kopy van den catalogus hier by voegen.

CATALOGUS

VAN

SCHILDERWERKEN EN RARITEITEN,

DE WELKEN

TE ANTWERPEN, IN DE MAEND MEI 1641

*verkocht zullen worden, in het sterfhuis van den heere P. P. RUBENS,
ridder, heer van Steen, etc.*

- N° 1 Een Magdalena, door Titiaan.
2 De Zaligmaker, houdende de wereld, door den
zelfen.
3 Eene groote teekening, verbeeldende den mar-
telaer Petrus, waer van het stuk in de St-Jans
en Paulus kerk te Venetiën te zien is, door
denzelfen.

- 4 Het portret van Titiaan, door hem zelfen.
5 Het portret van Karel V., door denzelfen.
6 De Maegd Maria, door denzelfen.
7 en 8 Twee verschillende Christussen, waerschyne-
lyk van Titiaan.
9 Een hoofd van Magdalena, door Titiaan.
10 Een teekening met paerden, door denzelfen.
11 Een Psyché met een flesch in de hand, door Ti-
tiaan geretoucheert.
12 Een teekening verbeeldende een hoofd dat achter-
waerts gekeerd is, door Paulo Veronese.
13 Een schoon mans portret, met een bonte rok be-
kleed, door Tintoret.
14 Het portret van Tintoret, door hem zelfen.
15 Het portret van een Venetiaan, door denzelfen.
16 Idem een ander, door denzelfen.
17 Een teekening, verbeeldende Maria hemelvaart door
denzelfen.
18 Een dito, het laetste oordeel verbeeldende, door
denzelfen.
19 Een portret hetwelk men oordeelt van Raphaël te
zyn.
20 Een heilige Franciscus, door Mutiano.
21 Een Venetiaensche bruid verzeld met hare nabe-
staenden, door Paulo Veronese.
22 Een H. Helena, die men denkt van Paulo Veronese
te zyn.
23 Het portret van eene Venetiaensche vrouw, door
denzelfen.

- 24 Het portret van eene dame met een hondje, door den
zelven.
- 25 Een teekening met zwart en wit, door denzelven.
- 26 Een landschap met de geschiedenis van Psiché, door
Paulo Bril.
- 27 De gevangenneming van Christus, door Spagnolet.
- 28 De maeltijd van Balthazard, door denzelven.
- 29 Het portret van eene Italiaensche dam.
- 30 Het portret van den hertog d'Urbino.
- 31 De val van Phaëton, door Pietro Perugino.
- 32 Ceres in een nacht verbeeld, door Elshamer.
- 33 Een landschap, rond formaet, door denzelven.
- 34 Maria boodschap, door denzelven.
- 35 Judith, door denzelven.
- 36 Een doode Christus, na Correggio.
- 37 Een mans portret, door Palma.

LYST

DER SCHILDERYEN DOOR DEN HEER

P. P. RUBENS,

In Italië, Spanje, en elders geschilderd, naer TITIAEN en andere groote

Meesters.

- 38 Het portret van den kardinael Hippolite de Me-
dicis.
- 39 Het hoofd van een jongen met zwarte muts.
- 40 Een jongelings hoofd.

- 41 Het portret van een Venetiaensche edelman.
- 42 Adam en Eva.
- 43 Calisto.
- 44 Actéon.
- 45 Venus en Adonis.
- 46 Europa.
- 47 Venus en Adonis op een bed.
- 48 Venus zich spiegelende, met Cupido en hare zyde.

De volgende zyn naer TITIAEN.

- 49 Keizer Karel V.
- 50 De keizerin Eleonore, zyn gemaelin.
- 51 Dezelven beide, op een doek.
- 52 Keizer Ferdinand, gewapend.
- 53 De hertog van Alva.
- 54 De hertog Jan Frederik van Saxen.
- 55 Philips, landgraef van Hessen.
- 56 Izabel d'Est, hertogin van Mantua.
- 57 Dezelve in 't zwart gekleed.
- 58 Alfonsus d'Est, hertog van Ferrare.
- 59 Franciscus Sforzia, tweede hertog van Milanen.
- 60 Andreas Gritti, Doge van Venetië.
- 61 Philippus II. koning van Spanje, tot de voeten toe
uit verbeeld.
- 62 Ydiaques, geheimschryver van voornoemden ko-
ning.
- 63 Het portret van een onbekenden.
- 64 De dwerg van genoemden koning.
- 65 }
- 66 } Portretten van drie Venetiaensche hovelingen.
- 67 }

68 Het portret van een Venetiaensche hofdame.

De volgende zijn naer andere groote Schilders.

69 Een slaepende Cupido, na Guido Rheni.

70 Een hoofd, naer Tintoret.

71

72 } Vyf stukken uit de werken der Apostelen,
73 } naer Raphaël d'Urbino.
74 }
75 }

76 Psyché, naer Raphaël.

77 Het hoofd van den H. Joannes naer denzelven.

78 Het portret van Balthasar de Castillon, naer den
zelven.

79 Keizer Karel V., met een helm op het hoofd, door
A. Van Dyck, naer Titiaan.

80 Een stuk uit de handelingen der Apostelen, naer
Raphaël.

De volgende 93 stukken zijn van Rubens penseel en vinding.

81 Eenige vechtende Cupidos, zynde het onderwerp
getrokken uit Philostratus.

82 Bachanalen, herders en herderinnen, mede uit
Philostratus getrokken.

83 Eenige naekte Nymfen en Saters.

84 De H. Maegd met den H. Joris en andere heiligen,
in een landschap op doek.

85 Andromeda naekt aen de rots vast zynde, de beel-
den levensgroot.

86 Een Magdalena, levensgroot.

87 Betsabe by eene fontyn.

88 Dry Nymfen met eenige Saters.

89 Een zwitser met zyne minnares, verzeld van eenen
Sater; onafgemaekt op paneel.

90 Een troep zwitsers, die eenige hoeren dwingen
hun tafel en geld over te geven.

91 Bachus met een beker in de hand.

92 De dry bevalligheden, naekt.

93 De H. Cecilia.

94 Een herder zyne herderin streeleende.

95 Het portret van Philips den goeden, hertog van
Bourgondië.

96 Het portret van Karel den stouten, hertog van
Bourgondië.

97 Het portret van den graef Arondel.

98 Het portret van den marquis de Spinola.

99 Een Susanna, op paneel.

100 Het portret van den arts Maierna.

101 Het portret van den prins kardinael.

102 Het portret van een jonge juffer, met een zwarte
muts, en bloemen in de hand.

103 Een dans van Italiaensche boeren ⁽⁶⁸⁾.

104 Een kampgevecht in een landschap.

105 Een Italiaensch landschap met de ruïne van een
tempel, geplakt op paneel.

106 Een landschap, op paneel.

107 Het portret van Karel den stouten.

- 108 Een boschgezicht waerin een jagt by het aenbreken van den dag is verbeeld ⁽⁶⁹⁾.
109 Het portret van Leonardo da Vinci.
110 Het portret van eene fransche dame.
111 Een landschap op doek geplakt.
112 Een landschap met schapen.
113 Het portret van den kardinael Infant, in het rood gekleed.
114 Het portret van de keizerin.
115 Het portret van de koningin van Spanje.
116 Het portret van den koning van Spanje.
117 Het portret van den hertog van Neuburg.
118 De fabel van Argus, op paneel.
119 Een offerhande, na Elshamer.
120 Het portret van de regerende koningin van Frankryk.
121 Angelica, met een hermyt.
122 Het portret van een jonge juffer, met de armen kruiswyze over malkanderen.
123 Het portret van den koning van Spanje, met een hoed op 't hoofd.
124 Een engelsche hofjuffer.
125 Een oude vrouw met een jongen, in een avondstond.
126 Het portret van eene dame.
127 Het portret van den hertog van Buckingam ⁽⁷⁰⁾.
128 Het portret van een gryzaerd.
129 Het portret van een gewapend man, met een rooden sluier.
130 Het portret van een dame, met een muts.

- 131 Een groot bosch, met de jacht van Athalante.
132 Een landschap, met het Escuriael en deszelfs om-
liggend landschap ⁽⁷¹⁾.
133 } Twee landschappen.
134 }
135 Een groot landschap, met kleine beelden.
136 Een groot landschap met een regenbui.
137 Een groote zondvloed, met de geschiedenis van
Baucis en Philemon.
138 Christus in het kasteel van Emaus.
139 Romulus en Remus.
140 Een mans portret, in het turks gekleed.
141 De roomsche liefdadigheid.
142 Een boeren-gevecht naer een teekening van den
ouden Breughel.
143 Bacchus, Venus en Ceres zich warmende by het
vuer.
144 Een gekruiste Christus.
145 Het portret van een juffer in duitsche kleeding
met een hondje.
146 Het portret van den aerts-hertog Maximiliaen.
147 Een dronken Bacchus.
148 } Twee portretten van den koning van Tunis,
149 } naer Antoine More.
150 Een groot landschap, op paneel.
151 } De portretten van de aerts-hertogen Albertus
152 } en Izabella.
153 Een boer en boerin met eenig wild, door Paulus
de Vos.
154 Een hertejacht.

- 155 Een H. Joris te peerd ⁽⁷²⁾.
156 Een oorlogs-held door de overwinning gekroond.
157 Een dronken Herkulus.
158 H. Petrus en H. Paulus.
159 De maegd van Orleans.
160 De boetveerdige zondaers, een groot stuk.
161 Een Susanna.
162 Een andere idem.
163 Meleagar en Atalante op de jacht.
164 Dry Nymfen met een overvloedshoorn.
165 De aanbidding der koningen.
166 Het portret van de koninginne moeder van Frankryk.
167 Het portret van de regerende koninginne van Frankryk.
168 Pythagoras, de vruchten van Sneyers.
169 De verloren zoon in een beesten stal.
170 Een dronken Silenus, met eenige Saters ⁽⁷³⁾.
171 } Twee landschappen, op paneelen.
172 }
173 Een nacht.
174 Een nymf en sater met een korfdruiven.
N. B. Dido zich zelve doodende.

*De volgende zyn van oude Nederlandsche, Hoogduitsche
en Hollandsche Meesters.*

- 175 Een vos, door Albert Durer.
176 Davids intrede te Jerusalem met het hoofd van Goliath, door Lucas van Leyden.

- 177 Het portret van Erasmus van Rotterdam, door denzelven.
178 Den H. Paulus en den H. Antonius, hermyten, door den zelve.
179 } De portretten van Jan van Eyk en zyn vrouw.
180 }
181 Het portret van den achtbaren Beda, door Hugues.
182 Het portret van den grooten kapitein Gonsalve, Fernandes de Cordua.
183 Een klein portretje van Holbein, in olieverf.
184 Een klein dito, in miniatuer.
185 Een dito.
186 Het portret van een koopman in juweelen, door Quinten Metsys.
187 Een mans portret met een roode muts op het hoofd, door Willem Key.
188 Een dito met zwarte muts op 't hoofd, door Bronzin.
189 De geboorte Christi, door Artur van Leyden.
190 De maegd Maria in een landschap, door H. Bles.
191 De vlugt naer Egypte, door den ouden Breughel.
192 De berg St.-Godard, door denzelven.
193 De dood van de H. Maegd, in het graeuw, door denzelven.
194 Een bordeel, door Artus van Leyden.
195 } Landschappen, door den ouden Breughel.
196 }
197 Een veger, door denzelven.
198 Een bedelaers hoofd, door denzelven.
199 Een portret, door denzelven.
200 Een mans-portret met een groote neus, door Hemseir.

- 201 Het portret van den kardinael Granvelle, door More.
202 Het portret van More.
203 De kardinael Granvelle, door denzelven.
204 De H. Cecilia, door Michiel Coxie.
205 Een landschap met de geschiedenis van den H. Hubert, door Artur de Hollander.
206 Een klein stuk, zynde een rechtspleging, door Van Wachelen.
207 De aflating van het kruis.
208 Idem, door Schorre.
209 Het portret van een oud schilder.
210 Christus in verzoeking, door den ouden Breughel.
211 Eenige kleine schuitjes, in waterverf, door den zelfven.
212 Een turksch gevegt, door den zelfven.
213 Een landschap, waer in een vuer brandt door den zelfven.
214 } De portretten van Frans Floris en zyn vrouw,
215 } door den zelfven.
216 Het portret van Philip van Cleef, Heer van Ravestein.
217 Het portret van een kanonik.
218 Het portret van een priester, door Frans Floris.
219 Een epitaphium met twee deuren, door Artur van Leyden.
220 Het kasteel van Emaus, door de Zotte van Cleef.
221 Een landschap, door denzelven.
222 Paris oordeel, door denzelven.
223 Een stuk in waterverf, door Willem Tons.

- 224 Het portret van Willem Key.
225 Het portret van Joost van Cleef.
226 Een bordeel, door Marten van Cleef.
227 Een goden maeltijd, door Bernard van Ryck.

Tien stukken door Antony Van Dyk.

- 228 De geschiedenis van Antiope en Jupiter, hervormd in eenen Sater.
229 Den H. Hieronimus met een engel.
230 Een groote Hieronimus tot de knien.
231 Een kleine Hieronimus.
232 De gevangneming van Christus.

Men weet dat de schilder-overleveringen, alom voor waerachtig onder de schilders en liefhebbers van Antwerpen aengenomen, ons melden, dat deze zelfde gevangneming van Christus, de gift is, die Antony Van Dyk, Rubens opdroeg, wanneer hy afscheid van zynen meester nam, alvorens hy naer Italië vertrok, uit erkenenis der bewyzen van vriendschap, waer mede hy hem gedurende zyn leeftyd als had opgehoopt; en in de tweede plaets om zyn volmaekte dankbaerheid te betuigen, voor het gezadelde peerd, het welke hem Rubens had geschonken, om zyn voorgenomen reis te volvoeren.

Ten anderen willen deze zelfde overleveringen, dat dit stuk zich nog tegenwoordig ten huize van den heer Dierixsens te Antwerpen bevindt.

Dit stuk is in de hoogte, en de beelden zyn levens-groote geschilderd, de hoofden, als die van Christus, en

eenigesoldaeten, zyn van een verwonderlyke teekening; het koloriet is krachtig, en de kleederen breed en fraai geplooid: het is door niets dan door het beeld van Malchus die zich met zyn lantaern nedergeworpen, op de voorgrond van dit stuk bevindt, dat men zou kunnen ontdekken, dat dit stuk onmiddelyk, na dat deszelfs maker de school van zyn meester had vaerwel gezegd, geschilderd was, andersints voorspelt de uitvoering der overige beelden reeds, tot welke trap van Dyk zyn kunst by zyn terugkomst van zyn Italiaensche reis zou hebben gebracht, hetwelk de ondervinding in 't vervolg van tyd bewaerheid heeft.

233 Den H. Ambrosius.

234 Den H. Martinus.

235 De krooning van Christus.

236 Het hoofd van den H. Joris.

237 Het hoofd van een gewapend man.

De volgende Stukken zyn van moderne Schilders.

238 Een stuk in waterverf, door Willem Tons.

239 Een mand met bloemen, vruchten en vogels, door Frans Snyders.

240 De slag van den koning Sebastiaen van Portugal, door Sebastiaen Francqs.

241 De verloren zoon, door Simon de Vos.

242 Eenig gevogelte, door A. Adriaensens.

243 Een mand met vruchten, door denzelven.

244 Een landschap, door Wildens.

245 Een bloempot door Eykens.

246 Een mand, en glas met bloemen, door denzelven.

247 Een kleine bloempot, door denzelven.

248 Een stuk de weergae van dat der Augustynen, te Antwerpen, door Rubens.

249 De maegd Maria in een bloemenkrans, door denzelven.

250 Een feston van vruchten, met bloempotten, door Eykens.

251 Een andere feston, door denzelven.

252 } 2 landschappen, door Pieter Snyers.

253 }

254 Een klein landschapje, door van Schorre.

255 Een klein stukje waer in den eenen blinden den anderen leidt, door Sebastiaen Francqs.

256 Een nacht, door Pieter Snyers.

257 Een landschap, door Momper, de figuren van Jan Breughel.

258 Een keuken, waer in een kattengevecht, door Paulus de Vos.

259 Een muzyk van vogels, door denzelven.

260 Een groote zwynejacht, door F. Snyders.

261 Een bloempot, door denzelven.

262 Vruchten en vogels, door Paulus de Vos.

263 Eenige vruchten, door Snyders.

264 Kool en raepen, door denzelven.

265 De geschiedenis van Ulysses en Polifemus, door Jacobus Jordaens.

266 De geboorte Christi, door denzelven.

267 De Maegd Maria.

268 Een Bloem-feston, door Daniel Zegers.

- 269 Diana op de jacht, de beelden van Rubens, en het landschap van Jan Breughel.
270 Het Paradys, door Jan Breughel.
271 Diana van de jacht wederkeerende, de beelden door Rubens, en het landschap door Jan Breughel.

De volgende zeventien stukken zyn van Adriaen Brouwer.

- 272 Een gevecht van dronkaerds die elkanderen met het hair trekken.
273 Een kroeg waer in er eenige by het vuer zitten.
274 Een landschap met weérlicht.
275 Boeren muzyk.
276 De jaloersche boer.
277 Een gevecht, waer in den eenen den anderen by de keel grypt.
278 Een landschap.
279 Een gevecht van dry figuren met eenen pot in de hand.
280 Een tentatie van den H. Antonius.
281 Een boeren muzyk by het vuer.
282 Een luitspeler.
283 Een landschap, met dansende boeren.
284 Een boer met een glas wyn, en een kan in de hand.
285 Een tabaks-kroeg.
286 Een landschap, waer in een boer zynen schoen bindt.
287 Twee boeren, met de hoofden door een venster liggende.
288 Een landschap met maenlicht

Vervolg van latere Meesters.

- 289 } Twee gevechten van Palamedes.
290 }
291 Een landschap, door Poelenburg.
292 Een landschap, door denzelven.
293 Een tentatie van den H. Antonius, door Saghtleven.
294 Een klein landschapje met beeldjes, en eenige stukken boeren huisraed, door denzelven, de beelden van Rubens.
295 Een boerenhuis, door denzelven, en de beelden van Rubens.
296 Een figuer eenige beeldjes leidende, door denzelven.
297 Een vrouwtje dat geliefkoosd wordt door denzelven, de beelden van Rubens.
298 Een dienstmaegd op eenen trap, door denzelven, de beelden van Rubens.
299 Een boer zyn hond eten gevende, door denzelven.
300 Een landschap, door denzelven.
301 Een ander landschap, door denzelven.
302 Een tinnen kan, door de Vuyl.
303 Een tinnen kan en zilveren beker, door denzelven.
304 Een beker, en twee tafelborden, door denzelven.
305 } Twee stuks zilver vaetwerk, glazen en citroenen,
306 } door Heda.
307 Een zee, door Parsellis.
308 Een landschap, door Vleugels.

- 309 } 2 stuks met schuiten, door denzelfven.
310 }
311 Een klein stuk, verbeeldende een glas en eenige
sneeden ham, door J. Van Es.
312 Een maeltyd, door denzelfven.
313 Een luizen-vanger.
314 Een school, door Hals.
315 Drie doeken op paneel geplakt verbeeldende de
triumfen van Julius Cesar, na Andreas Mantegna, onafgemaakt, door Rubens (74).
316 Zes groote onafgemaakte stukken, de belegeringen
van steden, slagen en zegepraelen van Hendrik IV. koning van Frankryk, verbeeldende; geschikt voor de tweede gallery van de koninginne moeder, te Parys, door denzelfven.
317 Een menigte koppen, luchtig aangezet, op doek en paneel, zoo van Rubens, als van van Dyck.
318 Een groote menigte teekeningen en schetsen van de aenmerkelykste stukken, door Rubens geschilderd.
319 Een menigte copyen, naer de orginele stukken van Rubens.

BEELDWERKEN EN ZELDZAEMHEDEN.

- 1 Eenige antike hoofden van marmer.
- 2 Een party moderne beelden enz.
- 3 Een gekruiste Christus van ivoir, volgens de ordonnantie van Rubens.
- 4 Een Venus van ivoir, mede volgens de ordonnantie van Rubens.
- 5 Een Merkuur van ivoir, volgens de teekening van Rubens.
- 6 Een ivoiren zoutvat, verbeeldende zee nimfen, tritons, kindertjes en festonnen volgens de ordonnantie van Rubens.
- 7 Een dans van kindertjes, volgens de ordonnantie van Rubens in ivoir.
- 8 Een Psyché met Cupido slapende, van ivoir, en het bed van schildpads-hoorn, na de ordonnantie van Rubens.
- 9 Adam en Eva, van ivoir.
- 10 Een zeer schoon agaten zoutvat.
- 11 Een schoone vaas van oostersche jaspis.
- 12 Eenige vazen van berg-kristal,
Item nog verscheidene andere zeldzaamheden.

STAMBOOM DER FAMILIE RUBENS.

Blandina Rubens, gestorven de 25 april 1606.
Getrouwd den 25 aug. 1590. in St Jacobs te Antwerpen, met Simon Duparcq; waer van een zoon.

Clara Rubens, overleden te Lier, den 25 september 1580.

Joannes Baptista Rubens, overleden in 1600.

Henricus Rubens, overleden in 1585.

Bartholomeus Rubens, geboren in 1581.
Overleden in 1585.

Philippus Rubens, geboren in 1574.

Overleden tot Antwerpen den 26 aug. 1611.

Getrouwd den 26 maart 1609. in O. L. V. met Maria De Moy.

Petrus Paulus Rubens, geboren den 29 july 1577.

Overleden te Antwerpen den 30 mey 1640.

Getrouwd 1° 15 october 1609, met Isabella Brandt (gecelebreerd in de kerk der abtly van den H. Michael, en voldaan aen de vereischten in St Andreas kerk).

Overleden te Antwerpen den 29 september 1626.

2° den 6 december 1650, in St Jacobs te Antwerpen, met Helena Fourment.

Clara Rubens, gedoopt 4 april 1610. in O. L. V. kerk.

Overleden te Antwerpen, den 30 octob. 1678.

Getrouwd den 12 mei 1629. in St Jacobs, met Gregorius De Weerdt.

Overleden te Antwerpen, den 22 october 1648.

Philippus Rubens, geboren te Antwerpen den 11 sept. 1611.

Overleden den 5 oct. 1678.

Albertus Rubens, geboren in 1614.

Overleden tot Antwerpen den 1 octob. 1637.

Getrouwd 5 january 1641. in St Jacobs, met Clara Delmonte.

Nicolaes Rubens, geboren den 25 maart 1618.

Overleden te Antwerpen den 26 sept. 1653.

Getrouwd 9 october 1640. in St Jacobs te Antwerpen met Constanca Helman.

Clara Joanna Rubens, gedoopt in St Jacobste Antwerpen, den 18 january 1632.

Overleden 24 maart 1689.

Getrouwd met Philippus van Parys, Heer van Merxem en Dambrugge.

Overleden 4 oct. 1699. Waer van een zoon Philippus Constantinus.

Franciscus Rubens, gestorven 26 sept. 1678.

Getrouwd 27 feb. 1661 met Gratiana Susanna Charles.

Overleden 4 nov. 1682.

Isabella Helena Rubens, overleden in 1652.

Petrus Paulus Rubens, priester.

Constancia Albertina Rubens, religieuse te Cambré, by Brussel.

Albertus Rubens, overleden 15 jaer oud zynde.

Elisabeth Helena Francoise Rubens, overleden in 1677.

Getrouwd met Jan Marin Vander Veckene, Heer van Berent, overleden in 1677.

Constancia Maria Rubens, getrouwd te Antwerpen in St Jacobs den 6 febr. 1679. met Lambertus Bromhorst.

Albert Hyacinthe Rubens, gestorven in zyn 15^e jaer, gebeten van eenen hond.

Clara Petronella Rubens, overleden te Brussel. Getrouwd met Don Juan d'Alverado de Bracamonte.

Helena Francisca Rubens, gedoopt 25 aug. 1641.

Getrouwd 22 sept. 1660 met J. B. Lunden.

Albert Marie Rubens, ged. 8 dec. 1642.

Getrouwd met Cornelie Constance Helman, zyne nigte. Overleden zonder kinderen.

Philippus Rubens, stierf ongetrouwd.

Ferdinandus Constantinus Rubens, Miniem.

Joannes Nicolaes Rubens, geb. in 1649. trouwd by kontrakt van 26 sept. 1640 met Constanca Helman.

François Nicolaes Rubens, trouwde Francisca De Claer.

Alexander Joseph Rubens, overleden 17 febr. 1752. Getrouwd met Catharina Philippina van Parys, Overleden zonder afstammelingen te Mechelen den 29 aug. 1741.

Maria Francisca Rubens, overleden den 11 aug. 1617. Getrouwd met Philippus Constantinus van Parys. Overleden 12 maart 1729. Zoon van Philip van Parys en Clara Joanna Rubens.

Fredericus Ignatius Rubens, kononik van St Bavote Gend, overleden 11 juni 1720.

Jan Alexander Rubens, overleden 20 nov. 1746.

Getrouwd met Louise Du Lelo, wed. Petrus Pangaert. Overleden zonder afstammelingen.

21

Birger Svenonius

f. d. advokat S. A. S.

S:t Eriksplan 10, Stockholm

Tel. Vasa 94 03

adv. G. de M. de M. à Berlin

COPIE.

26

L'ŒUVRE

DE

P. P. R U B E N S

HISTORIE ET DESCRIPTION

DE SES

TABLEAUX ET DESSINS

PAR

M A X R O O S E S

CONSERVATEUR DU MUSÉE PLANTIN-MORETUS A ANVERS

PHOTOTYPIES PAR JOS. MAES

QUATRIÈME VOLUME

ANVERS

JOS. M A E S, EDITEUR

10, Rue Gramaye

1890

HISTOIRE ROMAINE.

801. ROMULUS ET RÉMUS.

Rome. Galerie du Capitole.

Toile. H. 210, L. 212.

AQUACHE, le Tibre, une vénérable figure au buste nu, est assis sur son urne. Une draperie foncée, bleu verdâtre, recouvre ses jambes. Sa main droite est appuyée sur le genou, sa main gauche sur un bâton. Un jeune homme se tient derrière lui. Le fond est occupé par de grands roseaux et par les épaisses feuilles d'un figuier. Dans les branches de cet arbre, deux oiseaux se caressent. A droite, un berger, coiffé d'un chapeau de paille et la main appuyée sur une joulette, aperçoit Romulus et Rémus. Il exprime son étonnement en élevant la main gauche. Un oiseau apporte des cerises aux enfants. Ceux-ci sont couchés sur le premier plan, l'un sur un linge, l'autre par terre. Le premier étend le bras pour saisir les cerises, l'autre tette la louve couchée par terre. Devant les enfants, le Tibre coule ses eaux dans lesquels des oiseaux nagent. Sur le bord se trouvent des coquillages et croissent des plantes. A droite, il y a une échappée de vue sur la campagne. Le fond, formé de roseaux et d'un arbre, est sombre. Le premier plan,

C'est une femme jeune et de belle taille — représentant les Sept Collines au moment d'élever la ville de Rome sur le rivage du Tibre.

avec les enfants et la louve, est clair. Quoique la peinture soit sèche et bien inférieure aux productions postérieures du maître, on reconnaît déjà sa manière dans la forme des enfants et du Tibre. La peau de la louve est mollement faite. L'ouvrage de la main de Rubens, date de son séjour en Italie. Il appartenait, en 1742, à la maison Pio di Savoia et fut évalué dans un inventaire fait à cette époque à 600 scudi (1).

Gravures: V. S. 29, Anonyme. Non décrit: de Saint Non, 1772. *(Voilà la gravure qui est faite d'après une esquisse au lavis. Une copie de la partie centrale de N° 801 se trouve à Sagan entre Berlin et Tibre)*
La gravure anonyme est en largeur et porte l'inscription: *(Kaslow)*

P. - P. Rubens pinxit, Roma in Campidoglio. Le Tibre et le jeune homme derrière lui, le figuier et les oiseaux dans ses branches y manquent.

Obs. Roose n'a pas une la gravure d'Egmont!
Voorhelm Schneevoegt cite, sous le n° 25, une gravure représentant Romulus et Rémus allaités par une Louve. Celle-ci expose

Obs. ! Amour hab. sur le côté.
ses mamelles aux enfants dont l'un est couché sur le dos, l'autre assis. La louve rapproche sa tête du premier et le lèche. Dans le

Pourquoi un tabl. ? Il peut être une esquisse ou un dessin de la grav. peut être fait à l'époque sur le plat de cuivre.
fond, des roseaux et un arbre. Le tableau doit être de Justus van Egmont qui dédia la gravure à Alphonse Lopez, juif moresque, amateur des choses de l'art, venu d'Espagne en France pour conclure un traité secret entre Henri IV et les descendants des anciens Mores. Dédicace: " Nobilissimo clarissimoque viro D. D. Alphonse de Loppez

Regi a consiliis et secretis hanc tabellam in perpetui obsequii Monumentum D. D. et conservat (sic) Justus d'Egmont pictor Regius cum privilegio Reg. Christ. " Mariette croit la gravure de Jérémie Falck et le tableau de Rubens (2).

(Une dédicace trop précieuse pour être d'après une œuvre d'un autre maître.)

802. ROMULUS ET RÉMUS.

Le catalogue des tableaux qui se trouvaient dans la

mortuaire de Rubens mentionne, sous le n° 139, un "Romulus et Rémus sur toile." (Voyez ma lettre à Mr Quenhard le 13/12 29 p. 2. Il s'agit pas une "Reconnaissance de R & R"! (Mon tabl. est la seule qui est seulement Rom. & Rémus!)

Dans un inventaire des tableaux appartenant à un membre de la famille Lunden, alliée à celle de Rubens, nous trouvons un "Romulus et Rémus, esquisse par Rubens, évaluée à 4 florins." (Voyez lettre 13/12 p. 1)

Joshua Reynolds vit, en 1781, ^{x)} chez le banquier Danoot, à Bruxelles, une esquisse représentant la Découverte de Romulus et Rémus. ^{xx)} Le banquier Danoot avait fait faire une cath. de la coll. et l'auteur de la cath. a écrit que l'esquisse paraît identique de n° 139 de la mortuaire de Rubens et Smitt et Hasselt ont dans critique l'accepté. (Voyez la note p. 1 de la lettre 13/12 et Hist. Luv. 1829 p. 100)

La galerie du palais de Sans-Souci, renferme une esquisse de Romulus et Rémus (H. 70, L. 96) qui nous semble être de la main du maître. (C'est la même qui a appartenu à Mr Pasquier de Rouen d'après la cath. de 1755. Bibl. dans "Mtes. Musées, Lustgarten, Berlin")

Tout cela ne forme probablement qu'une seule et même pièce. *Qu'en dit-on?*

Dans la vente Siebrecht (Anvers, 1754), un tableau de ^{11 juin} Rubens, représentant Romulus et Rémus, fut adjugé à 140 florins. (P. Teyssier 1770, p. 89 n° 13)

Peu de temps auparavant, J. B. Descamps en vit un chez M. Pasquier, à Rouen, traitant le même sujet. Celui-ci fut vendu en 1755. Dans une vente anonyme (Londres, 1776) un Romulus et Rémus fut adjugé à 90 livres sterling. ^{xxx)}

Dans la vente Stiers d'Aertselaer (Anvers, 1817), un tableau (Panneau. H. 132, L. 140), où l'on voyait Romulus et Rémus avec la Louve, et où les enfants s'amusaient d'un papillon, fut

(Noter till sid. 2)

/1/ Un quadro in figura quasi quadrata rappresentante Romolo e Remo di Pietro Paolo Rubens scudi 600. L. NAPOLEONE CITTADELLA: Notizie relative a Ferrare, 1864, p. 555.

/2/ MARIETTE: Abecedario. V, 138.

x) Another sketch of the same master, the finding of Romulus and Remus. Reynolds works T2, p. 266
xx) D'après Hasselt (Bruxelles 1840) l'esquisse se trouvait en 1829 chez Mr Danoot.
xxx) Comparaison Duplessis des ventes etc. 1776 & autres. Peut-être la vente de Mr Rob. Faulstich de Glasgow, April 1776.

J. Smitt H. 367, 213 in, 3 p. 1 in (anglais). Rouen.

adjugé à 60 florins. Dans la seconde vente du même cabinet (Anvers, 1822), le même tableau fut adjugé à 52 florins. Dans la catalogue de cette dernière vente, il était attribué à Rubens et à Huysmans de Malines.

Pour copie conforme

*Falk Hylmer
Lund*

Olof Hult

A b s c h r i f t

Archives de l'art francais

X

Abecedario de P. J. Mariette et autre notes inédites de cet amateur sur les arts et les artistes.

Tome cinquieme
Robusti - Van Oye

P a r i s

J. B. Dumoulin, Quai des Augustins, 13. - 1858 - 1859

S 138

Romulus et Rémus allaités par la louve sur les bords du Tibre. Ce morceau, qui est bien composé, est tout à fait dans la maniere de Rubens et bien des curieux le rangent pour cette raison dans son oeuvre. On l'a mise ^{long} celui qui est chez le roy. Il se pourroit ~~portant~~ bien faire que le peintre fût Juste d'Egmont, car c'est lui qui dedié l'estampe (dans cette dedi- cace il prend le titre de pictor regius - il l'étoit de Louis XIII) à Alfonse Loppez, fameux curieux, et il n'y fait aucune mention de Rubens. Il est vrai qu'il ne s'en attribue point non plus l'invention, et que, comme on ne voit point de nom de graveur sur la planche, on n'y trouve point non plus celui du peintre. On en pensera ce qu'on voudra. Ce qui est certain, c'est que l'estampe est belle, singulière et assez rare. Je la crois gravée par Jeremie Falck dans le tems de son sejour à Paris. J'observerai même que c'étoit le graveur dont se servoit Juste d'Egmont. Il lui a fait graver quelques uns de ses portraits. (J'en ai fait la verification, et je me suis par - (S.139) faitement convaincu que cette gravure étoit de Falck). La louve paroît estre de Sneydre; ce serait une raison de plus pour mettre ce tableau sur le compte de Rubens. - Je l'ai examiné

depuis avec attention, et je ne doute en aucune façon que ce
ne soit une production de Rubens.

28

Bruxelles, le 3 février 1930.

Monsieur,

Pour faciliter les recherches de mon tableau "Romulus et Rémus" je prends la liberté d'envoyer deux lettres à Monsieur Burchard à Berlin, un certificat du Professeur et ancien Directeur de l'Institut vétérinaire de Stockholm, John Vennerholm, qui dit que l'animal est un chien, ainsi que, pour la curiosité, une photographie de la gravure Schneevooft n° 29.

Quoi que vous ayez naturellement à votre disposition Max Roose, l'oeuvre de P.P. Rubens, j'envoie encore une copie des pages concernant les tableaux "Romulus et Rémus" avec des observanda pour les erreurs, et quelques notes par moi. Je joins aussi une copie photographique de "Historische Levensbeschrijving van P.P. Rubens etc..", mais c'est mon seul exemplaire, et si vous avez le livre, je désirerais avoir la copie en retour, quand je reviendrai à Bruxelles, après ma visite à Londres.

Le restaurateur de tableaux du Musée Kaiser Friedrich à Berlin, Monsieur Ruhemann, a comparé les rivages, les coquillages, les moules et l'eau de mon tableau avec le tableau du Musée Kaiser Friedrich "Neptune et Amphitrite" de l'an 1614, et ils sont faits par la même main.

Je ne peux pas dire si van Looten ou Van Uhden étaient collaborateurs de Rubens en 1615, mais je crois que c'était van Looten. Le ton de couleur gris l'indique.

Si le chien favori de Rubens est peint par lui-même ou par Snyders, comme l'indique l'étiquette du tableau: "François Snyders, P.P. Rubens", (Snyders nommé avant Rubens, très curieux, peut-être une gentillesse pour la femme ?), c'est une chose dont je ne me suis pas fait une opinion, car je ne l'ai pas très bien approfondie. Observez n° 153 dans "Historische Levensbeschrijving" qui est un sujet avec "eenig wild", par Paulus de Vos. On peut peut-être présumer que les deux personnes (dont j'ai oublié les noms), qui ont fait l'inventaire et qui étaient très bien orientées dans la maison de Rubens, et qui connaissaient ses oeuvres, auraient certainement écrit le nom de Snyders sur le n° 139, si le chien, qui joue le rôle de la louve, avait été peint par Snyders. Dans une lettre de l'époque, que je n'ai pas copiée ou notée, on peut lire que Rubens ne désirait pas être comparé à Snyders, parce qu'il avait la prétention de peindre les animaux (vivants spécialement) beaucoup mieux que Snyders, et surtout l'expression. Alors il est possible que Rubens ait fait le chien aussi. Les yeux rouges et l'expression de la tête du chien, très vive, peut parler pour Rubens.

Concernant le tapis, Monsieur Burchard a envoyé un spécialiste à Wertheim, Bellevue Strasse, 8, où se trouvait alors le tableau, afin de voir si le tapis était oriental ou non. Ce Monsieur a dit que le tapis n'était pas oriental, mais simplement un tapis ordinaire, fait à la main. Il est sans importance que le tapis soit peint par Rubens ou par un collaborateur., mais c'est probablement le même tapis de l'atelier de Rubens que le maître a employé pour un autre tableau, dont je vous ai montré la photographie. C'était naturellement un peu dur sur le plancher de l'atelier pour le petit garçon qui était seulement âgé de 10 à 12 mois, d'après les dires de la Directrice

de l'asile des petits enfants, et qui attestait aussi que le même garçon de "La Sainte Famille de Sans-Souci" était âgé de 18 à 20 mois. Elle m'a fait observer, pour motiver la différence de l'âge, les jambes courbes, montrant que le garçon n'avait pas encore fait ses premiers pas, ainsi que l'expression inconsciente chez le petit garçon de mon tableau, et l'expression plus consciente, les jambes droites, et le regard à sa mère du tableau de "La Sainte Famille de Sans-Souci" à Potsdam. Les différences d'expressions sont une preuve éclatante pour le talent exceptionnel de Rubens, et il doit être impossible qu'il ait pu les peindre d'après mémoire. Elles sont une preuve certaine que les deux tableaux sont faits d'après des modèles vivants, et qu'ainsi il y a bonne raison de dater les tableaux d'après l'âge du fils Albert, qui était né en 1614 (le jour inconnu) à 1615 pour mon tableau et 1616 pour le tableau de Sans-Souci.

Il y a beaucoup de raisons pour supposer que Rubens a pensé à mon tableau, ayant un caractère tout à fait familial, et peut-être aussi à la Sainte Famille de Sans-Souci, quand il a écrit le 18 avril 1618 à Sir Carlton:
" I have at present in my house the very flower of my pictorial stock, particularly some pictures, which I have retained for my own enjoyment." (W. Noël Sainsburg, Orig. unpubl. papers. London 1859)

Un tableau "Romulus et Rémus" avec un chien au lieu d'une louve véritable n'est pas fait pour vendre, et alors il est clair aussi que dans la liste de tableaux que Rubens a donnée à Sir Carlton le 28 avril 1618, il n'y ait aucun tableau de ce sujet. Mais la même liste est une preuve certaine que le tableau du musée Capitoline à Rome n'était pas en possession de Rubens en 1618, et qu'il est impossible que le même tableau ait pu être identique au n° 139 de la mortuaire de Rubens.

Quand il y a seulement deux véritables tableaux sur toile, le mien et celui du musée Capitoline, il est clair que c'est mon tableau qui est identique au n° 139 de la mortuaire de Rubens.

Les preuves psychologiques pour la vérité de mon opinion que mon tableau est peint par Rubens, pour être conservé dans sa maison, sont:

1°)- que c'est le fils de Rubens, Albert, dont on peut observer déjà la ressemblance de visage avec le père. Comparez la Sainte Famille de Sans-Souci, Classiques de l'Art, page 134- (Albert et Nicolaes) etc.. qui est portraité.

2°)- que la tête noire, appartenant à un garçon d'un autre âge et certainement connu à la maison, est tourné de profil perdu, pour garder l'illusion de frères jumeaux.

3°)- que les parties sexuelles d'Albert sont couvertes par une toile pour éviter des sentiments de honte chez le jeune garçon, et pour éviter les réflexions des camarades (garçons et filles) qui viendraient rendre visite à Monsieur Albert et regarder la galerie de la maison à Wappers.

4°)- que le rôle de la louve est joué par le chien, qui était probablement le gardien fidèle de la cour et un favori de Rubens. Mon tableau est alors une idylle familiale la plus ravissante.

Par une chaîne de fautes et malentendus, mon tableau a été égaré, mais j'espère que je réussirai à le ramener en place.

Que le tableau soit trouvé dans la collection Siebrecht ou dans le catalogue de la vente anglaise anonyme, est très incertain, car je suppose que le tableau a été vendu aux enchères. Au contraire, on peut croire aussi que ce tableau a pu être vendu de mains en mains, et alors il serait impossible d'établir la provenance du tableau avant de faire part de la collection du Baron Raoul Gunzbourg, compositeur et amateur d'arts, de Paris et de sa fille qui a hérité le tableau de son père et l'a vendu à moi.

J'ai comparé mon tableau avec la Sainte Famille de Sans-Souci, parce que c'est celui qui ressemble le plus ~~mon~~ tableau, et pour les raisons suivantes:

- 1°)- c'est le même modèle -
- 2°)- à peu près la même époque et
- 3°)- peint dans le même style.

Mais je me permets de vous faire observer, Monsieur, les deux différences suivantes:

- 1°)- mon tableau est peint sur toile et
- 2°)- sur mon tableau les petits garçons se trouvent en pleine lumière sur le rivage du Tibre, alors que la Sainte Famille est assemblée dans l'ombre au balcon de la maison, entourée de grands arbres. Par conséquence, mon tableau pour être en son droit doit être placé en pleine lumière.

Le tableau est nettoyé en 1928 et se présente à peu près dans le même état que quand il a livré le chevalet du maître. Il était mis sur toile de renfort, bien avant que je ne l'ai acheté, parce qu'il était couvert d'ancien vernis sale, et Monsieur Jaensson du Musée de Stockholm, qui a fait le nettoyage, m'a dit que la toile était exempte de réparations, à l'exception d'une toute petite, ancienne, sur l'épaule du gargon à gauche.

Je suis certain, Monsieur, que je vous ai fatigué par mes explications, et vous prie de m'en excuser, mais j'ai un sentiment de devoir de relever ce tableau comme de sauver la vie d'une personne.

Veuillez agréer, Monsieur, l'expression de mes sentiments les plus distingués.

P. Jaensson

C A T A L O G U E

O F

A SUPERB and truly VALUABLE COLLECTION

O F

Italian, French, Flemish and Dutch P I C T U R E S,

Collected at an immense Expence.—The Property of

Mr. V A N D E R G U C H T,

C O M P R E H E N D I N G

The most IMPORTANT PART of the *Well-known* and
Admired EXHIBITION at the *Lyceum* in the *Strand*; with very
considerable Additions of CAPITAL PICTURES of the first
Consequence, recently sent from Abroad, viz.

The NOBLE VIEW of the ESCURIAL, by *Rubens*;
ST. SEBASTIAN attended by Angels, *Van Dyck*; LE RETOUR DES CHAMPS, *Bergheim*;
The SEA PORT by *Claude*; The GLORIOUS SEA FIGHT of 1692, *W. Vandewelde*;
A CAPITAL SEA STORM by *Vernet*; A beautiful CABINET PICTURE, *Both*;
A Flemish SEA PORT, *Teniers*, Engraved by *Le Bas*, from the *Countess de*
Verrucci's Collection; A Capital WOUVERMANS; The GOOD SHEPHERD,
Morillo; together with some of the most esteemed Works of
the following great Masters, viz.

Raphael,	Carracci,	Swaneveldt,	Dè Heem,
Cartona,	Both,	Affelyn,	N. Pouffin,
Sal. Rosa,	De Huesch,	Rembrandt,	G. Pouffin,
C. Maratti,	Van Harp,	Du. Jardin,	Le Sueur,
Barroccio,	Pynaker,	Jordaens,	&c. &c.

WHICH WILL BE SOLD BY AUCTION,
By Mr. C H R I S T I E,

At his Great Room in Pall Mall,

On FRIDAY, the 14th of MARCH, 1788;

AND THE FOLLOWING DAY.

To be publicly Viewed two Days prior to the Sale, which will begin each Day at
Twelve o'Clock.

CATALOGUES MAY BE HAD AS ABOVE.

<i>Valentin</i>	—	33	St. Peter and St. Paul
<i>Bolagnesi</i>	—	34	A landscape with the birth of Jupiter
<i>Velasques</i>	—	35	Lazarillo di Tormes and his master
<i>Pyrauer</i>	—	36	A landscape with a waterfall—very fine
<i>Velasques</i>	—	37	A portrait of Locke—very fine
<i>Mr. Hodges</i>	—	38	A rural landscape and figures
<i>Ditto</i>	—	39	A shipwreck, its companion
<i>Wouwermans</i>	—	40	A landscape with horses and figures
<i>Caravaggio</i>	—	41	Our Saviour blessing a little child
<i>Hobbima</i>	—	42	A cottage
<i>Vandyke</i>	—	43	Portrait of David Ryckaert
<i>Seb. Bourdon</i>	—	44	Apollo and Daphne
<i>Bergheim</i>	—	45	A romantic landscape, figures and cattle
<i>Locatelli</i>	—	46	An upright landscape and figures
<i>Rybrack</i>	—	1	A terra cotta model of Inigo Jones
		2	An equestrian statue in bronze of Lewis XIV. on a rich pedestal
		3	A pair of elegant granite vases, on pedestals
<i>Wm. Vande Velde</i>	—	47	A sea fight between the English and Dutch, where Admiral Opdam is blown up
<i>Jordans</i>	—	48	Wisdom and Folly
<i>Rosalba</i>	—	49	A portrait of the late Lady Brown in crayons
<i>Both</i>	—	50	A view near Rome—very fine
<i>Barroccio</i>	—	51	A Holy Family in a landscape, from the late Mr. De Beauljon's collection
<i>Mr. Beechey</i>	—	52	The fortune teller
<i>Rubens</i>	—	53	Romulus and Remus
<i>Rembrandt</i>	—	54	A man's portrait, capital, from Mr. Hudson's collection
<i>G. Poussin</i>	—	55	A fine landscape and figures
<i>Patell</i>	—	56	An upright landscape, the figures Le Sueur
<i>Rubens</i>	—	57	Hercules in the garden of the Hesperides—very capital
<i>Patell</i>	—	58	A landscape and figures—companion to lot 56
<i>Jordans</i>	—	59	Our Saviour driving the money changers out of the Temple, from Madam Boschaert's collection at Antwerp
<i>Ph. Wouwermans</i>	—	60	A capital landscape, horses and figures, engraved by Moireau
<i>Le Sueur</i>	—	61	The presentation in the Temple
<i>D. Teniers</i>	—	62	A landscape, figures and cattle, in his fine silver tone and best manner
<i>Vandyke</i>	—	63	Jupiter and Antiope, very capital, from Madam Boschaert's collection
<i>Murillas</i>	—	64	Jacob meeting Rachel at the well, from the Prince of Conty's collection
<i>De Heusch</i>	—	65	A warm and beautiful landscape, a romantic scene
<i>Van Harp</i>	—	66	Inside of a Dutch cabaret, in his best manner
<i>P. Potter</i>	—	67	A view near Rotterdam—very scarce
<i>K. du Jardin</i>	—	68	A pair of landscapes with horses and figures
<i>Zuccarelli</i>	—	69	A beautiful landscape and figures, in his best Venetian manner, from Mr. De Beauljon's cabinet
<i>Reydis</i>	—	70	A beautiful high-finished flower piece
<i>De Vlueger</i>	—	71	A small sea piece
<i>Titian</i>	—	72	VENUS and CUPID, very capital

End of the First Day's Sale.

A
C A T A L O G U E
OF A CAPITAL AND VALUABLE
C O L L E C T I O N
O F
Italian, French, Flemish and Dutch
P I C T U R E S.

By the following EMINENT and ADMIRER MASTERS:

AN. DEL SARTO,
CARRACCI,
TITIAN,
PARMEGIANO;
FIGLIOLA,
GUIDO,
P. VERONESE,
GUERCINO,

MORILLIO,
GOLTZIUS,
S. V. ROSA,
ALBANO,
COLOMBEL,
CLAUDE,
POUSSIN,
LE SEUR,

BOURDON,
RUBENS,
VAN DYCK,
TENIERS.
REMBRANDT,
BERGHEM,
MIERS, &c. &c.

The above PICTURES were selected out of some of the first Collections and Cabinets in Europe, with infinite Judgment, and at an immense Expence; and have been exhibited for some Time past at the Great Room, late the Arts and Sciences, in the Strand:

Which will be SOLD by AUCTION,
By Mr. CHRISTIE,

At his Great Room, the Royal Academy, Pall-Mall,

On Monday, February 26, 1776, and the two following Days.

To be viewed on Friday and Saturday preceding the Sale, which will begin each Day at Twelve o'Clock.

* * Catalogues may be then had as above.

Third Day's Sale,

WEDNESDAY, FEBRUARY 28, 1776.

DIETRY	—	1	MORNING and evening
LE CLERC	—	2	M Ditto
KEERINX	—	3	A landscape
FONTENEY	—	4	Flowers
		5	Various subjects
BAUR	—	6	Landscapes and figures
BOL	—	7	Fruit
PANINI	—	8	Ruins
ANDREA DEL SARTO	—	9	The holy family
PON	—	10	{ Lucretia Silenus
LARAISSÉ	—		
ABEIL	—	11	Sea pieces
DITTO	—	12	Ditto
ZUCCARELLI	—	13	A landscape
VAN. AIELST	—	14	Fish
TITIAN	—	15	Charles V. taking leave of his mistress
LE CLERC	—	16	Diana and Acteon
SWANEVELDT	—	17	A landscape
VANDEVELDT	—	18	Ditto and figures
ALBANO	—	19	Venus and satyrs
PETER NEEF	—	20	The inside of a church
VANDERNEER	—	21	A moon-light
RUYSDAEL & OSTADE	—	22	A landscape and figures
DIEPENBECK	—	23	Silenus
CALLOT	—	24	A fair
MOLA	—	25	St. Bruno
		26	Subjects various
PHILIP DE NAPLES	—	27	Battles
A. VERONESE	—	28	Venetian
BERGHEM	—	29	A landscape and figures
TITIAN	—	30	The holy family
STEENWICK	—	31	The inside of a church
		32	Judgment of Solomon
DIEPENBECK	—	33	Diana and Acteon
VAN. DYKE	—	34	The holy family
CARPIONI	—	35	A Bacchanal
VALENTINI	—	36	Joseph and Potiphar's wife
SOLIMENI	—	37	The rape of Helen
PIERRE	—	38	Venus and Cupid
CARRACCI	—	39	A landscape and figures
LA HIRE	—	40	Dido on the funeral pile

POUSSIN	—————	41	Achilles
M. FIGLIOLA	—————	42	Flowers and figures
DITTO	—————	43	Ditto
GOLTZIUS	—————	44	Mercury and Argus
ALBANO	—————	45	The beatific vision
HONDIKOOTER	—————	46	Fowls and beasts
MORILLO	—————	47	Jacob's present
RUBENS	—————	48	Romulus and Remus
DITTO	—————	49	Hercules killing the Numidian lion

Brussels le 14 Février 1930. ³⁰

Cher Monsieur.

J'ai le plaisir d'envoyer
1re) Photographies de la coll. an-
onyme à Londres 1776 Février
26, on est sous n° 48;

Rubens "Romulus and Remus"
Le prix était de 90:6 -, acheté par
Mre Manson, le propriétaire au-
cien de Christis.

2de) Photographies d'une vente aux
Christis 1788 Mars 14 coll. Van
der Gucht, on est sous n° 53 sous
un Rubens "Romulus and Remus"
pour 19:19 à un Mre Careu.

Il semble impossible de
trouver quelques renseigne-

mont sur le tableau, on
descriptions on mesures,
mais il me tremble d'être
faux pour la presumption
que c'est mon tableau à la
vente 1776 pour la pomme
et ce n'est pas tout à fait
impossible que c'est le même
tableau qui à figure aussi
1788 quoique la pomme est plus
petite.

La Catalogue de la vente
Diebrecht de trouwe à Hooft,
Genève, "Catalogus of naamlyst van
Schildereyen met deselveu prypen"
s'Gravenhage 1770, mais le texte
est très court; N° 13 Rubens,
"Romulus en Remus", et la pomme
H. 140 - o.

Je ne crois pas que le Cat.
original est plus détaillé, mais

II

j'ai écrit à la Bibliothèque
Communal, Anvers, et deman-
de des renseignements.

Photographies du texte de
Hoet, tome 3, j'ai reçu de
Paris. Le même livre se trouve
ici à la Bibliothèque aussi
(V.B. 5434 113, 8°).

Je partirai maintenant
pour Berlin etc.

Hotel Koppe
Königplatzstr. 117
Berlin S.W. 11

Veillez avec, Monsieur, l'ex-
pression de mes sentiments les
plus distingués

A. P. Menonius

17 février 1930.

Monsieur,

Croyez bien que je n'ai pas perdu de vue la question de l'authentification de votre tableau, que vous avez bien voulu soumettre aux Musées en vue de son acquisition éventuelle. J'ai beaucoup regretté de ne pas vous avoir rencontré lors de votre deuxième passage à Bruxelles. Ma vie est très active et il faut que je voyage beaucoup. J'ai étudié avec soin le dossier volumineux que vous m'avez envoyé et que vous avez constitué pour faire le pedigree de votre tableau. J'ai moi-même, en vue de compléter votre documentation, fait des recherches pour retrouver le catalogue de la vente Siberecht qui a eu lieu à Anvers en 1754. Je n'ai trouvé ce catalogue ni à Bruxelles, ni à Anvers (musée et bibliothèque de la ville) ni à Amsterdam. Vous me dites par après qu'il se trouve à Paris.

Mais, comme j'ai eu l'occasion de vous le dire, tous les pedigrees du monde ne résistent pas à l'examen de la facture et du style que présente le tableau lui-même. Or, le lendemain de votre départ de Bruxelles, le tableau, expédié de Berlin, est arrivé ici. J'ai pu l'examiner avec attention et j'ai le regret de devoir vous dire que nos Musées ne peuvent songer à acquérir ce tableau. Je vous dois la vérité entière : l'examen du tableau m'amène à la conclusion qu'il est impossible d'attribuer cette oeuvre à Rubens lui-même. C'est certainement un beau tableau décoratif, mais ce qui fait le propre de

à Monsieur Svenonius

Hotel Koppe

Königs Ratzer Strasse, 117,

Berlin. S.W.II.

l'art de Rubens ne s'y trouve pas. Il y a d'ailleurs des duretés de facture et
tées lourdeurs de coloris qui ne peuvent jamais être imputées à Rubens.

J'espère que vous ne m'en voudrez pas de ne pas vous cacher ce que
je crois être la vérité. J'aurais préféré pouvoir vous dire mieux.

Veuillez-vous avoir la grande obligeance de me dire par retour du
courrier à quelle adresse nous devons réexpédier le tableau. Je n'ai que le
nom de votre expéditeur, pas même l'adresse. Comme le tableau est entré en
franchise de douane, il est nécessaire d'en faire l'envoi au lieu d'où il
vient, c'est à dire à Berlin et non à Stockholm.

Veuillez agréer, Monsieur, l'expression de mes sentiments les plus
distingués.

Le Conservateur en chef,

32

Paul Koppe, Königsplatz 117
Berlin S.W. 11 Le 19 Jan 1930.

Monsieur.

Alphonse Fignin le 21-2-30
pour Gironi

J'ai reçu votre lettre du
17 J'eu et je vous remercie
beaucoup pour l'examination
de mon tableau et je vous
prie d'avoir la bonté de
l'envoyer retenu à Paul
Schuck, Kneipfurststraße.
146, Berlin. sans assu-
rance et plus bon marché.

Je participerai aujourd'hui pour
Bienne pour voir l'exposi-
tion flamande, mais mon adr.
est comme ci dessus.

Veuillez agréer mes l'express de
mes sentiments plus distingués.

A. Fignin

440. —

Hérouan $\frac{1}{2}$

et Hecharoymant

HOOFDCONSERVATOR
KABINET VAN DEN

VAN BERGHE
SCHOONE KUNSTEN
LOOS

KONINKLIJKE MUSEUMS

St. Museumstraat

Brussel, den